

Laba diena

Šiandien – mėnulio jaunatis.
Saulė teka 8 val. 9 min., leisis
16 val. 57 min. Dienos ilgumas 8 val. 48 min.

Vardadieniai: šiandien – Kandida, Orianta, Orintas, Valdas, Valdemaras, Valdimantas, Valdonė, Vandenė, Voldemaras, rytoj – Blažiejus, Blažys, Oskaras, Radvas, Radvė, Radvilas, Radvilė, Radvina, Radvinas, Tolbaudas, Toldravas, Toldravė, Toliotas, Toliotė, penktadienį – Minija.

Vasario 2 – Grabnyčios, Perkūno diena. Kristaus paaukojimo šventė. Vasario 3 – Linų diena.

Kviečiame įmones dalyvauti konkurse „Sukurta Prienų krašte“

Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai ir Prienų rajono savivaldybė, siekdami skatinti lietuvišką, aukštos kokybės, inovatyvių, išskirtinių, galinčių konkuruoti Lietuvos bei užsienio rinkose paslaugų kūrimą, produktų gamybą bei vartojimą ir verslo plėtrą Prienų rajone, skelbia konkursą „Sukurta Prienų krašte“.

Dalyvauti „Sukurta Prienų krašte“ 2021 m. konkurse įmonės ši kartą kviečiamos vėliau nei įprastai, dėl COVID-19 situacijos Lietuvoje ir pasaulyje.

Konkurse kviečiame dalyvauti visas Prienų rajone registruotas ir veikiančias įmones.

Dalyvių anketas iki kovo 30 d. galite siųsti el. paštu roberta.azukaite@chamber.lt.

Dalyvio anketą rasite https://chamber.lt/naujienos/kvieciame-imones-dalyvauti-konkurse-sukurta-prienu-kraste-2/attachment/sukurta-prienu-kraste-dalyvio-anketa_2021/.

Anketų pildymo klausimais konsultuoja Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų Prienų atstovybės koordinatore Roberta Azukaite (tel. +370 638 55 613). Su konkurso nuostatais galite susipažinti <https://chamber.lt/wp-content/uploads/2022/01/Nuostatai-SUKURTA-PRIENU-KRASTE.pdf>.

Situacija mokyklose valdoma

Po žiemos atostogų vėl sugrįžus į klases moksleiviams tikėta, kad, dalinant greituosius testus į namus ir testuojantis dukart per savaitę, pavyks išvengti masinių COVID-19 ligos atvejų ugdymo įstaigose. Tačiau sparčiai plintant omikron atmainai, situacija tampa sudėtingesnė: izoliuojasi artimų kontaktų su sergančiais turėję mokiniai, atskiros klasės, kai kurios šalies mokyklos paskelbė, kad dėl aukšto sergančiųjų ir privalančiųjų izoliuotis procento laikinai pasitraukia į nuotolinį mokymą.

Prienų rajono švietimo ir sporto skyriaus vedėjas Rimvydas Zailskas šį pirmadienį sakė, kad COVID situacija rajono mokyklose yra valdoma, pamokos vyksta visose ugdymo įstaigose, laikinai užverti durų nesvarstoma. Jo teigimu, kiekviena mokykla sprendimus priima pagal susiklosčiusią situaciją: COVID – 19 ligos paveiktos klasės dirba arba mišriai, arba nuotoliniu būdu. Susirgę klasių mokiniai izoliuojasi namuose, likusieji nuolat testuojasi.

Skyriaus vedėjo žiniomis, praė-

jusią ir šią savaitę dėl didelio sergančiųjų skaičiaus kontaktinis mokymas laikinai nutrauktas dviejose „Revuonos“ pagrindinės mokyklos, trijose ar keturiose „Ažuolo“ progimnazijos ir trijose Išlaužo pagrindinės mokyklos klasėse.

COVID-19 liga neaplenkė ir mokytojų, tačiau jų nėra tiek daug, kad ugdymo procesas dėl specialistų trūkumo sutriktų. Anot R. Zailsko, mokytojai, sergantys lengva forma, aprūpinti reikiama įranga ir gali vesti pamokas per nuotolį.

„Gyvenimo“ informacija

Būkite su
„Gyvenimu“
ir 2022-aisiais!

GRASTA
AKMENS ANGLIS
BRIKETAI, GRANULĖS
8 687 36216
Kęstučio g. 99, Prienai
www.grasta.lt
VASAROS NUOLAIDOS!!!

Patvirtintas naujas Prienų rajono savivaldybės biudžetas: kokie iššūkiai laukia? 2-7 p.

Namu ūkis 3 p.
Pakirpti sparnai arba „Ką mes padarėme savo vaikams“ 2-8 p.

Kalbinę tapatybę tyrinėję Jiezno gimnazistai sulaukė Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojų įvertinimo 4-5 p.

„Ažuolo“ progimnazijos moksleiviai – Ispanijoje 5-8 p.
„Nuo Grabnyčių duona ir po rėčiu nesušala“ 6 p.

Sausio 27-ąją – puokštė filosofui Antanui Maceinai

Kaskart, ateinant į Kultūros centrą, mus pasitinka paminklas, skirtas mūsų kraštiečio, filosofo ir poeto Antano Maceinos (1908 01 27–1987 01 27) atminimui.

Paminklas atidengtas dešimtųjų filosofo mirties metinių proga ir mus globoja nuo 1997 m. Tai – vieno ryškiausių Lietuvos skulptorių Alfonso Vincento Ambraziūno (1933 05 12–2020 05 07) kūrinys. Be visų kitų iškilų savo darbų, skulptorius yra ir Kauno IX forto memorialo autorius. Sausio 27-ąją minėjome ne tik filosofo gimtadienį, bet ir dvi kitas datas: nuo filosofo mirties praėjo 35 metai, o nuo paminklo atidengimo – 25 metai. Ta proga iškilų Antano Maceinos asmenybę, mūsų kraštiečių prisiminėme dar kartą, pagerbėme tylos minute, prie paminklo padėjome puokštę gėlių.

„Mes prisimename...“

Minėdami Tarptautinę Holokausto aukų atminimo dieną, Balbieriškio pagrindinės mokyklos mokytojai ir mokiniai sausio 27 dieną dalyvavo akcijoje „Mes prisimename“. Taip pagerbtas 6 milijonų nužudytų žydų atminimas.

Mokyklos Tolerancijos ugdymo centro komanda šeštą kartą dalyvavo Tarptautinės komisijos iniciuotoje

ir Ariogalos gimnazijos organizuotoje nacionalinėje meninėje konferencijoje „Istorijos pasakojama...“. O Balbieriškio pagrindinėje mokykloje vyko netradicinė pamoka, kurios metu mokytojai ir mokiniai kalbėjo apie Holokausto laikotarpį nekaltai nužudytus žydus bei „sulaužytus“ žmonių likimus. Prisimintas ir tas faktas, kad sausio 27 d., prieš 77 -erius metus, buvo išlaisvinti Aušvico koncentracijos stovyklos kaliniai.

Sausio 27-ąją Holokausto aukas pagerbė ir Prienų kultūros ir laisvalaikio centro darbuotojai, uždegdami žvakę jų žūties vietoje Prienuose.

Pagrindinis žiemos darbas – kelių valymas

Ši žiema seniūnijų gyventojams tapo išbandymu: vairuotojus išvargino gausus sniegas, pūgos, lijudra ir plikledis keliuose, namų ūkiai kenčia nuo dažnų gamtos stichijų sukeltų elektros sutrikimų. Sudėtingos sąlygos buvo susidariusios ir šios savaitės pirmadienį.

Kalbintas Pakuonio seniūnijos seniūnas Antanas Keturakis sakė darbo dieną pradėjęs nuo seniūnijos kelių apžiūros, iš pat ryto sulaukęs ir gyventojų skambučių dėl sekmdienį sutrikusio ir vis dar neatstatyto elektros tiekimo Pakuonio miestelyje, elektros neturėjo ir kai kurios Ašmintos kaime esančios sodybos.

– Slidu, bet dauguma kelių pravažiuojami, vietinės reikšmės kelius, kurių ilgis seniūnijoje siekia apie 70 km, pagal sutartį valo UAB „Kesberta“, regioninius kelius prižiūri VĮ „Kelių priežiūra“ Kauno regiono kelininkai. Prioritetas – keliai, kuriais rieda mokykliniai autobusai, prie kurių įsikūrę daugiausia gyventojų. Vienkiemiuose gyvenančiųjų prašome suprasti – jų link vedančius keliukus technika nustumdys kiek vėliau. Kelius kol kas spėjama nuvalyti, daugiau problemų kelia nuolat užpustomi jų ruožai, slidžios įkalnės ir tai, kad neturime kaimo kelių barstymo paslaugos, – sakė

seniūnas A. Keturakis.

Pirmadienį jis apžiūrėjo, ar gūsingi vėjai, virstantys medžiai, šlapias ir sunkus sniegas nenutraukė elektros laidų. Gyventojai seniūnui skundėsi ilgesnį laiką buvę be elektros, telefonu registruotų gedimų šalinimas užtruko galimai dėl stichijos masto bei darbų apimčių.

Jiezno seniūnijos seniūnui Algiui Bartusevičiui savaitės pradžia taipogi buvo susijusi su organizaciniais rūpesčiais dėl šilumagalvių ir kelių valymo. Seniūnijai priskirta prižiūrėti 146 km savivaldybės kelių, į pagalbą ateina MB „Remgeta“.

– Po gausaus snigio per vieną dieną nuvalyti visus kelius nespėjama, žmonės, negalintys išvažiuoti iš atokesnių sodybų, turėtų prašyti ūkininkų pagalbos, nors, žinoma, kilius problemų, kurių sprendimas neatidėliotinas, jiems pagelbėja ir seniūnija, – sakė A. Bartusevičius.

Anot seniūno, seniūnijos kelių barstymas žiemą yra brangi paslau-

ga, todėl jos atsisakoma. Seniūnijos turimu traktoriuku, įsigijus prikabinamą barstytuvą, smėlio ir druskos mišiniu barstomi tik miestelio šilumagalviai ir pagal galimybes – slidūs, pavojingi vairuotojams gatvių bei kelių ruožai: posūkiai, įkalnės, nuokalnės. Apie nesaugias eisimo sąlygas seniūnijai neretai praneša mokyklinių autobusų vairuotojai.

Jeigu žiemiški orai išvyraus ilgesniam laikui, seniūnas baiminasi, kad kelių priežiūrai ir tvarkymui iš Savivaldybės ir Automobilių kelių direkcijos gautų lėšų vasaros darbams paprasčiausiai pritrūks.

Paklaustas dėl elektros tiekimo sutrikimų seniūnijoje A. Bartusevičius sakė, kad pirmadienį dėl to iš gyventojų nusiskundimų nesulaukė. Anot jo, su elektros sutrikimais susiduria Vėžionių gyventojai, elektros tinklo problemos ESO yra žinomos.

– Gyventojai elektros tiekimo sutrikimus ir gedimus ESO registruoja patys, kai gedimų šalinimas pernelyg užtrunka ar kitais atvejais, jiems patarpininkauja ir seniūnija, – teigė Jiezno seniūnijos seniūnas.

Dalė Lazauskienė

Trumpos žinios Patvirtinta 2022 metų užimtumo didinimo programa

Prienų rajono savivaldybės taryba patvirtino šių metų Užimtumo programos priemones, pagal kurias laikiniesiems darbams, kurių poreikis Savivaldybėje yra didelis, planuojama pasitelkti apie 77 ieškančius darbo asmenis.

Tarp siūlomų darbų: viešųjų erdvių, kraštovaizdžio, įvairios paskirties objektų tvarkymas; vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra; bešeimininkių pastatų tvarkymo, stichiška susidariusių sąvartynų, užterštų, neprižiurimų teritorijų valymo, aplinkos švarinimo, sniego valymo, želdynų priežiūros, miško sodinimo, socialinės globos teikimo neįgaliesiems, smulkaus remonto, malkų ruošos ir kiti darbai.

Į laikinuosius darbus, kurių trukmė nuo 1 iki 2 mėnesių, bus atrinkami asmenys, patiriantys socialinę riziką; nustatytų tikslinių grupių dalyviai; ilgą laiką nedirbę

asmenys; socialinių pašalpų gavėjai.

Šiai priemonei įgyvendinti skiriamos lėšos: ne mažiau kaip 20,6 tūkst. eurų nedirbančių asmenų atvejo vadybininko darbo užmokesčiui ir 66,3 tūkst. eurų nedirbančių ir socialinę paramą gaunančių asmenų užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugoms. Pagal šią priemonę neterminuotam darbu planuojama įdarbinti apie 30 proc. asmenų.

Užimtumo tarnybos duomenimis, Prienų skyriuje 2021 m. gruodžio 1 d. įregistruoti 1338 bedarbiai, iš jų – 482 ilgalaikiai, kurie itin sunkiai integruojami į darbo rinką.

Galimybių pasas bus sustabdytas, pratęstas ES COVID pažymėjimas

Lietuvoje nuo praėjusių metų rugsėjo vidurio pradėto taikyti galimybių paso galiojimas eina į pabaigą.

Apie vis mažesnę paso naudą, skatinant gyventojus vakcinuotis, kalba ir medikai, ir sveikatos ekspertai. Panašios nuomonės laikosi ir Prezidentas Gitanas Nausėda, kuris teigia, kad galimybių pasas, plintant omikron atmainai, labiau priešina visuomenę, nei padeda suvaldyti pandemijos plitimą. Pasak premjerės Ingridos Šimonytės, Vyriausybė šią savaitę turėtų apsispręsti, nuo kurios datos galimybių pasas būtų sustabdytas.

Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) pranešė, kad vasario 1 dieną visoje Europos Sąjungoje įsigalios atnaujinta ES COVID pažymėjimų išdavimo tvarka.

ES skaitmeninis COVID pažymėjimas po pilnos vakcinacijos bus išduodamas 270-čiai dienų, o pasiskiepijusiems sustiprinančiąja doze – neribotam laikui.

Anksčiau nei prieš 270 dienų

pilnai paskiepytų žmonių ES Skaitmeniniai COVID pažymėjimai vasario 1 dieną nustos galiooti, o pratęsti dokumento galiojimą galima pasiskiepijus sustiprinančiąja vakcinos doze. Sustiprinančiąja trečiąja doze jau paskiepytiems asmenims nieko daryti nereikės – jų turimi ES Skaitmeniniai COVID pažymėjimai ir toliau galios neribotą laiką.

Atsisiųsti atnaujintą ES Skaitmeninį COVID pažymėjimą reikės tiems gyventojams, kurie buvo paskiepyti tik viena vakcinos doze (jeigu skiepijosi „Janssen“ vakcina arba kitos vakcinos viena doze po persirgimo) ir kuriems sustiprinančioji dozė buvo antroji.

Atnaujinti pažymėjimai e. sveikatos sistemoje sugeneruoti vasario 1 dieną, juos atsisiųsti galima bet kuriuo metu prisijungus prie savo pasakyros sveikatos portalo www.esveikata.lt.

Tarybos posėdis Patvirtintas naujas Prienų rajono savivaldybės biudžetas: kokie iššūkiai laukia?

Sausio 27 dienos Tarybos posėdyje patvirtinus subalansuotą Prienų rajono savivaldybės 2022 metų biudžetą, atverstas naujas metraščio puslapis. Finansų ir strateginio planavimo skyriaus vedėja Jurgita Čerkauskienė nusiteikusi optimistiškai: 2022 metų biudžete iš viso planuojama per 36,5 mln. eurų asignavimų pagal lėšų šaltinius (beveik 35,2 mln. eurų biudžeto pajamų ir į šiuos metus perkeltas pernai nepanaudotų lėšų likutis – per 1,3 mln. eurų). Palyginti su 2021 m. sausį tvirtintu biudžetu, šiemet biudžeto pajamos didėja 6,8 mln. eurų (palyginti su 2021 m. gruodžio biudžeto apimtimi, didėja 124 tūkst. eurų).

Daugiausia lėšų – darbo užmokesčiui

Biudžeto pajamas sudaro prognozuojamos surinkti Savivaldybės pajamos – beveik 22,4 mln. eurų ir specialios tikslinės dotacijos, gaunamos iš konkrečių ministerijų valstybinėms funkcijoms vykdyti, mokyklos lėšos ir kt. – per 13 mln. eurų. Pasak Finansų ir strateginio planavimo skyriaus vedėjos J. Čerkauskienės, metų eigoje dotacijų iš valstybės institucijų ir įstaigų, finansinės paramos lėšų iš ES bus gauta ir daugiau, todėl patvirtintas biudžetas bus tikslinamas.

Savivaldybės biudžetas bus vykdomas pagal 7 asignavimų valdytojams patvirtintas programas. Didžiausia biudžeto išlaidų dalis – 43,6 proc. (2021 m. – 46,0 proc.) tenka Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programai ir 18,7 proc. – Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės gerinimo programai.

2022 m. daugiausia biudžeto lėšų – 21,8 mln. eurų, arba 59,7 proc. – bus skirta darbo užmokesčiui. Skyriaus vedėjos teigimu, palyginti su 2021 m., šios išlaidos didėja 10 proc.,

tačiau pagal struktūrinę sudėtį bendrame biudžete darbo užmokesčiui tenkanti procentinė dalis mažėja.

Praėjusių metų gruodžio 31 d. Savivaldybės kreditoriniai įsipareigojimai siekė 2,9 mln. Eur (iš jų – 2 mln. eurų paskolų ir apie 1 mln. eurų kitų įsiskolinimų). Atsakydama į komitetuose pateiktus klausimus, Finansų ir strateginio planavimo skyriaus vedėja pažymėjo, kad Savivaldybės administracijos išskolinimais yra didžiausi (per 853 tūkst. eurų), vien Alytaus regiono atliekų rūšiavimo centrui ji skolinga 394 tūkst. eurų, dar 266 tūkst. eurų liko nesumokėta už projektų įgyvendinimą pagal pateiktas sąskaitas – faktūras, taip pat neišmokėta pašalpų 134 tūkst. eurų sumai. Metų pradžios lėšų likutis – 1,3 mln. eurų – J. Čerkauskienės teigimu, bus skirtas Savivaldybės administracijos ir įstaigų įsiskolinimams dengti.

Skyriaus vedėja Savivaldybės tarybos narių papildomai prašė į biudžetą įtraukti ir 257,9 tūkst. eurų gautų kitų tikslinių dotacijų, ir 376,4 tūkst. eurų praėjusiais metais nepanaudotų lėšų dalį bei patikslinti biudžeto pajamas 644,3 tūkst. eurų suma. Iš jų bus paskirstyta 144,0 tūkst. eurų rajono vaikų ir moksleivių ugdymo įstaigų pedagoginių darbuotojų, išlaikomų iš Savivaldybės biudžeto, darbo užmokesčiui didinti; taip pat 113,9 tūkst. eurų Socialinių paslaugų centrui asmeninei pagalbai, kuri reikalinga neįgaliesiems, teikti

ir administruoti; 376,4 tūkst. eurų iš likusių bus padalinta pagal tikslinę paskirtį.

Už pateiktą 2022 metų Savivaldybės biudžeto projektą balsavo 22, susilaikė 2 Tarybos nariai.

Augs atlyginimai, bet didės ir išlaidos

Meras Alvydas Vaicekuskas pasidžiaugė, kad šiemetinis biudžetas yra vienas iš geresnių, jį subalansuoti padėjo gautas daugiau nei milijonas eurų viršplaninių pajamų. Tačiau jis pripažino, kad iššūkių laukia daug: žymiai didėja biudžetinių įstaigų patiriamos išlaidos komunaliniams mokesčiams, auga lėšų poreikis pašalpoms ir kompensacijoms. Meras vylėsi, kad biudžeto pajamos bus renkamos taip pat sėmingai, kaip ir pernai, nepaisant pastaroju metu šalies gyvenime kylančių politinių ir ekonominių grėsmių.

A. Vaicekuskas pažymėjo, kad šių metų biudžete suplanuota lėšų atlyginimų augimui. Visų pirma, tai gera žinia kultūros darbuotojams, kurie iki tol jautėsi „pamiršti“, Vyriausybė skyrė 54 tūkst. eurų papildomų lėšų jų atlyginimams didinti, tokia pat suma prie koeficientų didinimo prisidės ir Savivaldybė.

Anot mero, kitas iššūkis – tinkamai pasiruošti naujam finansavimo iš ES struktūrinių fondų laikotarpiui, parengti investicinius projektus ir numatyti lėšų jų koofinansavimui.

(Nukelta į 6 p.)

Pakirpti sparnai arba „Ką mes padarėme savo vaikams“ – apie tai, kaip pandemija paveikė vaikų/jaunimo psichinę bei fizinę sveikatą

Gydytojas Rimantas Kėvalas yra aukštai vertinamas savo srities profesionalas, paskelbęs daugiau kaip 60 mokslo darbų, per savo profesinę karjerą dirbęs Melburno karališkojoje vaikų ligoninėje Australijoje, stažavęs Švedijoje, Danijoje, Šveicarijoje, Indijoje, JAV, Izraelyje. Kasdien darbe susidurdamas su jaunųjų pacientų istorijomis ir išgyvenimais, medikas negalėjo likti abejingas ir ėmėsi sunkios misijos – parodyti visuomenei, kaip COVID-19 pandemija ir dėl jos paskelbtas karantinas paveikė vaikų kasdienybę, įpročius, sveikatą, kokios bus ilgalaikės socialinės izoliacijos ir nuotolinio ugdymo pasekmės kovidinei kartai.

„Vaikiško ledkalnio“ problemos nepastebimos

– Įsivaizduokime, kad ledkalnio viršūnė, kurią matome, yra COVID-19 ligos suaugusiems sukeltos problemos – sergamumas, mirštamumas, perkrautos ligoninės, pavargę medikai. Ir visiškai nesusimąstome apie nematomą jo pusę, „vaikiškąjį“ ledkalnį. Į vaikus nusitaikęs COVID-19 virusas atrodo ne taip grėsmingas: absoliuti dauguma vaikų sergo besimptomė forma ar patyrė vos kelis simptomus, tokius kaip sloga, kosulys, nedidelis karščiavimas. Tik nedidelę dalį vaikų teko hospitalizuoti, pasaulį sukretė pavienės vaikų mirtys.

O iš tikrųjų mažojo ledkalnio didžioji ir svarbiausioji dalis, t. y. 98 proc. problemų, kurias neatidėliotinai reikia spręsti, slėpi po vandeniu. Tai – problemos, susijusios su mokyklų uždarymu, drastiškai prastėjančia mokinių psichine ir fizine sveikata. Šešėlinio smurto epidemija... Sveikatos priežiūros paslaugų ir vakcinavimo prieinamumo, mitybos su dviem kraštutiniais atvejais – viršsvoriu ir anoreksija – sutrikimais... Labai padaugėjo vaikų su įvairiausiais psichosomatiniais sutrikimais, pilvo, galvos, krūtinės skausmais, priklausomybėmis nuo išmaniųjų įrenginių, neįsivertinamo jausmu...

Būtent tai mane, kaip vaikų gydytoją, paskatino parašyti knygą, kurioje anonimiškai pasakojamos ir mažųjų pacientų

istorijos apie tai, ką jie išgyveno pandemijos, karantino ir nuotolinio mokymo metu, – kalbėdamas apie naujausią savo knygą „Ką mes padarėme savo vaikams“, šiuo metu virtualiai pristatomą skaitytojų auditorijose ir tapsiančią šiemetinės Vilniaus knygų mugės naujiena, pasakojo Kauno klinikų Vaikų ligų klinikos vadovas, prof. Rimantas KĖVALAS.

Ilgalaikis mokyklų uždarymas vaikams gali būti fatališkas

Viename iš leidyklos „Tyto Alba“ leidyklos iniciatyva organizuotų virtualių pokalbių su juo prof. R. Kėvalas teigė, kad pagrindinis knygos tikslas – parodyti, koks žalingas yra ilgos socialinės izoliacijos poveikis vaikams. Jis pritaria kolegai profesorui Russellui Vineriui iš Jungtinės Karalystės, pastebėjusiam, jog, uždarius mokyklas, uždaromas ir vaikų gyvenimas. Anot profesoriaus, ironiška, bet mokyklų uždarymas, kuriuo siekiama sumažinti vidutinio ir senyvo amžiaus žmonių mirštamumą, didina jaunų žmonių mirtingumą ateityje.

Karantinas ir nuotolinis mokymas Lietuvoje buvo vienas iš ilgiausių Europoje. Mokyklos buvo uždarytos pirmos ir atidarytos paskutinės. Prof. R. Kėvalo nuomone, tai nepateisinama. Juolab, po pirmojo karantino sveikatos ekspertai ragino atsivėlgti į neigiamas nuotolinio ugdymo pasekmes. Gydytojas neneigia pasaulinės COVID-19 pandemijos grėsmės – ji

nusinešė daugiau nei 5 milijonus gyvybių. Visgi, jo turimais duomenimis, pirmosios koronaviruso bangos metu COVID-19 liga pasaulyje susirgo 5–10 proc., o Lietuvoje – 2 proc. vaikų, didesnę sergamumą tarp vaikų ir jaunų žmonių sukėlė omikron atmaina, turinti lengvesnius simptomus.

Pasak gydytojo R. Kėvalo, praeityje buvo nemažai įvairių pandemijų, jos cikliškai kartojasi kas 20–25 metus. Ir niekuomet dėl to nebuvo taip ilgai uždarytos mokyklos. Už politikų sprendimą priimti būtent tokias pandemijos valdymo priemones dabar tenka mokėti vaikų emociniais ir kitais sutrikimais, elgesio problemomis, augančiais depresijų, savęs žalojimo bei savižudybių mastais.

Neigiamas socialinės izoliacijos poveikis ateinančioms kartoms

– Ši kovidinė karta mus pakeis. Galbūt banalu sakyti, kad jaunimas – mūsų ateitis, bet iš tikrųjų Europoje jis sudaro 25 proc., o Lietuvoje – 18 proc. gyventojų. Ir labai svarbu, kokie specialistai ateis į mūsų vietas, kokia bus jų psichinė ir fizinė sveikata, kokias vertybes jie atsineš, – atkreipia dėmesį prof. R. Kėvalas.

Pasak jo, mes, suaugusieji, turime žymiai daugiau vidinių rezervų... „O ką daryti uždarytiems namuose ikimokyklinukams ir mokyklinio amžiaus vaikams? Ypač kritiškiausios amžiaus sulaukusiems paaugliams kaip gelėms vandens reikia kasdienio bendravimo. Jei gėlių ilgą laiką nepalaistome – nesistebėkime ir vaikų elgesio pokyčiais“, – akcentuoja medikas, pridurdamas, kad destruktinį priverstinę izoliacijos poveikį įrodo ir mokslininkų tyrimai, atlikti su žmonėmis giminingais primatais.

(Nukelta į 8 p.)

Namu ūkis

Vasario mėnesio priminimai...

Vasario pūgos... Ne kartą, kai jau atrodo tuoj tuo pasibels pavasaris, būtent vasario pūgos ir šalčiai dar parodo aštirus žiemos nagučius.

Arba žiūrėk – iš ryto už lango sniego paklotas, popiet jau tik balos, o kitądien jau atvirksčiai. Vasaris tiesiog nenuspėjamas... Senoliai sakydavo – jei vasarį šuo miega susirietęs į kamuolėlį – lauk šalčių, jei laisvai tįso – atšils.

O išmanūs įrenginiai šį vasarį, anot sinoptikų, pranašauja su gausiais krituliais, vieną kitą dieną su nosį iškisancia saulyte iš už debesėlio, minusinę, bet gana šiltoką temperatūrą. Pasitikėkim...

Namams...

Užsitęsusi pandemija daugelį mūsų „įdarbino“ namuose. Juose dabar praleidžiame daug daugiau laiko, todėl puikiausiai pajutome visus savo namų plusus ir minusus.

Svarbiausia patyrėme, ar tikrai turime susikūrę sau ir kitiems namiškiams kad ir nedideles, bet patogias erdves darbu. Gal galima dar kažką pakeisti, perstatyti, kažkokia interjero detale sukurti atskirtį ir privatumą. Labai svarbu, kad dirbant neblaškytų dėmesio judantys objektai, blykčiojantis televizoriaus ekranas ir kt.

Jeigu namuose jau senokai darytas remontas ir ruošiatės jį pradėti, pagalvokite, ar ilgai būnant namuose neerzino kurios nors spalvos – sienų, užuolaidų, baldų. Gal trikdė kuris nors mažą vertę turintis paveikslas, baldas. Fiksuokite tokius dalykus, pasižymėkite.

Jaukumas, erdvės įspūdis, šviesa – svarbiausi dalykai. Tegul namuose dominuoja ne daugiau, kaip 3–4 spalvos. Tinkamai parinktos jos tikrai harmonizuoja namiškių santykius, visą namų atmosferą. Tamsius namų plotus pašviesinti gali veidrodžiai. Didesnės erdvės įspūdi sukurs ant grindų patiestas nedidelis apvalus ar ovalinis kilimėlis.

Jei lubos žemos, naudokite sieninius sietytus, šviečiančius į viršų. Baldus tokiaame kambaryje taip pat geriau rinktis žemesnius, geriau su lengvomis plonomis kojomis.

Šiais metais dizaineriai rekomenduoja sekti mada ir namų interjere naudoti medžiagas, savo prigimtimi ir faktūra artimas gamtai – medį, akmenį, molį, stiklą, liną, drobę, odą ir panašiai. Spalvos taip pat siūlomos žemiškos – medaus, kavos, medžio, akmens pilkumo... Mažiau kontrastų.

Melsvai violetinio atspalvio detalės, simbolizuojančios kūrybiškumą, pokyčius, naujas galimybes – 2022-ųjų metų spalva. Verta apie tai prisiminti.

Gėlininkui, sodininkui...

Kambarinės gėlės pirmosios jau pajuto ilgėjančias dienas, šiltesnius saulės spindulius už lango ir rodo daugiau gyvasties. Tačiau nepulkime jų stauga gausiai laistyti ar tręšti. Viskas pamažu. Nereikėtų purkšti vandeniu gėlių vakare ar prieš didesnius šalčius, būtina saugoti nuo skersvėjų vedinant kambarius.

Mėnesio pabaigoje jau pradėjome tręšti citrinmedžius, oleandrus, mirtas. Jei reikia, persodinkite į didesnius indus. Labai dideliems augalams užtenka pakeisti tik viršutinį substrato sluoksnį.

Jei pastebėjote ant vazono paviršiaus pelėsį, reikia skubiai susirūpinti. Gal per dažnai laistote ar padėkle užsistovėjęs vanduo? Gal visai nėra ar blogai įrengtas drenažas? Gal tiesiog patalpoje vėsu, necirkuliuoja oras? Mėginkite gelbėti augalą persodinami į naują, pralaidų substratą. Nepamirškite dugne drenažo, substratas geriausias su įmaišytu perlitu, smulkintomis aktyvintomis anglimis. Prieš persodinant gerai dezinfekuoti silpname kalio permanganato tirpale augalo šaknis.

Užklupęs pelėsis greitai pažeidžia ir augalo šaknis, lapai pradeda gelsti, sulėtėja augimas. Todėl jei negalite šiuo metu persodinti, purenkite substrato paviršių, leiskite jam išdžiūti, kas 5 dienas palaistykite 0,2 proc. „Previcur energy“ tirpalu.

Panašiai šiuo tamsiuoju metų laiku nuo per didelės drėgmės ar prasto drenažo gali susirgti filodendrai, fikusai, kiti augalai. Ir nors tikrai ne pats tinkamiausias metas augalo persodinimui, tai patikimiausias būdas jį išgelbėti. Naudokite minėtą tirpalą purškimui.

Peržiūrėkite balkono erdvę – ar rasis čia vietos vienam kitam augalui? Mat pandemija pagimdė naują madą – kiekvieną centimetrą išnaudoti ne tik gėlėms, bet ir daržovėms. Tik svarbu išvalyti

balkonus ir įstiklintas terasas nuo visokio kitokio buitinio šlamšto.

Toliau išlieka tendencija vazoniniais augalais sujungti namo ir sodo erdves. Jais galima įvairuoti, keisti kompozicijas, kurti naujas erdves.

Tikriausiai švystelėjus saulei nors trumpam užsukote į savo sodą ar gėlyną lauke. Dabar paskutinis mados klyksmas – gražus gėlynas žiemą. Ne veltui rudenį buvo raginama nenuskinti ir nenupjauti peržydėjusių augalų, palikti juos žiemai ir grožėtis, kai juos padengia šerkšnas ar lengvas sniego apklotas. Taigi dabar ir galite įvertinti, kurie augalai pateisino šį užmanymą, kurie atrodo kaip paliktas ir nesutvarkytas šabakštynas.

Išidėmėkite, kurios vietos liko visai tuščios, gal verta šiais metais užpildyti jas augalais su ryškiomis ir išpūdingomis sėklų ankštimis, sausais žiedynais, visžaliais lapais, su ryškiomis uogomis ar vaisiais, gražiais tiesiais stiebai...

Gal vaizdui pro langą sode trūksta spygliuočių ar dekoratyvinių krūmų akcento? O gal ten kaip tik trūksta daugiametį žolinių augalų lopi-nėlio? Fantazuokite, planuokite, bet svarbiausia – nepamirškite pasižymėti, o dar geriau – fotografuokite įvairias sodo, gėlynų vietas – taip galėsite geriau nuspręsti, ko labiausiai trūksta jūsų akiai. Taigi fantazuoti laiko dar yra, iki pavasario... o paskui teks imtis įgyvendinti savo užmanymus.

Beje, sodo ir gėlynų žiedų spalva 2022-aisiais – balta! Jei jau labai nesate jos šalininkas, tuomet rinkitės dvispalvius žiedus ir būsite pataikę į mados ritmą.

Daržininkui...

Štai daržininkui jau svajoti nebėra kada – sėklos, sėklos sėklos... Vienas pirkti, kitas daiginti, trečių tikrinti daigumą. Pasiūla didžiulė, svarbu neapsirikti, verta konsultuotis su draugais, specialistais. Kaip paprastai būna likusių ir pereitų metų. Belieka įsitikinti, kad jos daigios.

Paprastai į dubenėlį įklojama marlė arba storas tualetinio popieriaus sluoksnis, sudrėkinama ir suberiamos sėklos: 10–15 sėklų, priklausomai nuo dydžio. Indas uždengiamas stiklu arba plėvele ir laikyti geriausia 20 laipsnių šilumos temperatūroje.

Sėklos pradės dygti po 3–4 dienų. Atsiminkite, kad senesnės sėklos dygsta vėliau. Jei nesudygo per porą savaičių ar pradėjo pelyti – meskite lauk, jos jau nedaigios. Nepamirškite sudygusių sėklų suskaičiuoti – taip sužinosite daigumo procentą.

Paprastai ilgiausiai (5–8 m.) daigios išlieka agurkų, moliūgų, pomidorų, pupų, cukinijų sėklos. Kiek mažiau – (apie 3–4 m.) daigumo nepraranda kopūstų, ridikų, ridikėlių, burokėlių, salotų sėklos. Pupelių, baklažanų, paprikų sėklos daigios būna net iki 5 metų. O štai krapai, morkos, petražolės, salierai daigumą jau praranda po metų. Šios sėklos turi eterinių aliejų, kurie laikui bėgant dingsta.

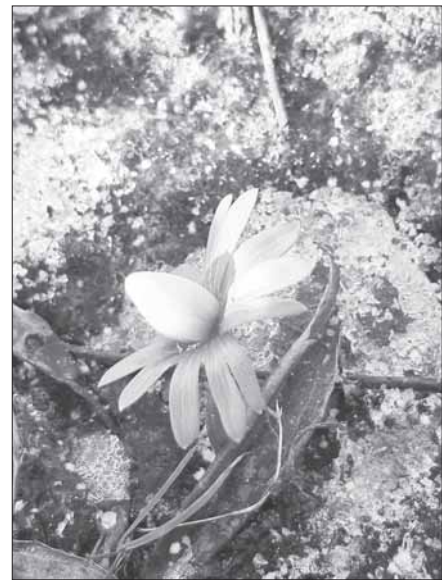
Kiekvienas daržininkas laikas nuo laiko išmėgina kokią nors naują kultūrą. Ar mėginote kada auginti valgomąjį verpstina? Negirdėjote apie tokį? Nenuostabu, nes šis Andų kalnų, Peru ir Bolivijos augalas Lietuvoje dar auginamas retai. Tai aukštas, iki 2,5 metro užaugantis augalas, minkštais dideliais lapais, žydi nedideliais geltonais žiedeliais. Vertingiausi yra augalo šakniagumbiai, dar vadinami kitaip žemės obuoliais.

Ilgai, gelsvi žemėje išaugantys šakniagumbiai turi malonų salstelėjusių skonį ir daug vertingų savybių. Klimatas šyla, tai kodėl nepabandžius šį atogrąžų ateivį užsiauginti savo darže? Valgomųjų verpstinių sodinukus reikia pradėti ruošti vasario pradžioje, nes kitaip jie nespėja subrandinti gero derliaus. Šeimai pakanka 3–5 krūmelių, nes vienas krūmas užaugina iki 6–8 kg šakniagumbių. Taigi dairykites, teiraukitės šaknelių, daiginkite, vėliau teks rūpintis panašiai kaip pomidorų daigais. Štai jums ir iššūkis.

Pašnekesiai Šiltos valandos...

Nepatikėjau... prie pat obels, ten, kur jau kilstelėjusios saulės spindulys kelias minutes ilgėliau stabteli vidudienį ir sniegas šiek tiek aptirpęs, sugeltonavo, sužaliavo mano mylimieji erenčiukai. Lapeliai gražiai išskėtę savo vainikėlius, o žiedeliai dar tik pumpurai, tokie mažyčiai geltono vaško lašeliai, kaip tos Grabnyčios žvakės, kurią šiandien bažnyčioje uždegėm, šventinom. Ot tai spartuoliai, dar net žalialapis eleboras, šalia susigūžęs, savo grožybės nerodo, o erentis, kad jau sausio pabaigoj, kad taip anksti...

Bet jau vakarop sinoptikai vėl sniegą ir pūgą pranašauja, kaip įprasta vasario stautuliams, nieko nauja. Tik širdis džiaugiasi – vienaip ar kitaip, žiema į pabaigą, o tas pats šalčiausias ir pasiūčiausias mėnuo, ir pats trumpiausias, nė nepajusi, kaip ims ir praklės. Tik prasimanyti reikia ką gali veikti, kai už lango užguls tiršta pilkuma. Prisi-pažiūsiu, dabar panirau į skaitymo bangą. Vieno mano mylimo prozininko knygų nepaleidžiu iš rankų, po Paryžių, po Provanso laukus ir kalnynus valandų valandas sau keliauju, kur nors Senos krantinėje sėdėdama kojom mataruojau, į čia besibūriuojančius, besifotografuojančius turistus dairausi, apsimetu vietine, niekur neskubu. Ir taip valandų valandas į šiltą apklotą susisukusi. Televizorius ilsisi, o gal tiesiog nubaustas, išjungtas, nes nieko gero man pasakyti negali, vien tik nerimą sėja. O man taip gera, kad galiu murti šilumoj kaip ta katė prie pečiaus, dar kvapios žolelių arbatos su medum didelį puodą delnais apglėbusi. Darbai? Darbai gali palaukti, niekur nepabėgs. Štai pamenat, kai mezgiau vaikams ir vaikaičiams šalikus dovanų – mėnesį iš rankų virbalų nepaleidau. O pakui kad užėjo banga – noras tvarkyti, skalbti, lyginti. Ką nutvėrusi, viską ploviau, valiau, lanksčiau, į lentynas dėlioju. Dar ki-

tą savaitę virtuvės stalčius verčiau – prieškonius, žoleles tikrinau, į indelius pilsčiau, vardus užrašinėju... Pagaliau supratau, kad bet kokiam darbui reikia įkvėpimo. Taip taip, kūrybinio įkvėpimo! Net jam užplūdus su džiaugsmu gali puodus iki vidurnakčio šveisti, savo darbu grožėtis. O dabar, kol nepraeis ta šiltoji skaitymo banga, gal kiek storiau nusės dulkės ant palangės, gal kažkuriam namų kampe tikrai pasimatys netvarka, bet nuo to pasaulis tikrai nesugrius...

Tos šiltos valandos mums taip reikalingos. Kiekvienam jos kitokios: kažkas kuria židinį ir visa šeima sėda vakaroti prie stalo, kažkas ims telefoną ir tą valandą lankys savo artimą vienišą žmogų, dar kitas klausysis muzikos ar žiūrės gerą filmą. Kada, jei ne dabar, kai už lango dar žiema, kai vasario pūgos...

*Jaukių ir šiltų valandų jums linkėdama,
Jūsų Augustina*

SKANAUS!

Kopūstas – maistui, vaistui ir grožiui

Savo darže ar ūkininkų užauginti vėlyvieji kopūstai, tinkamai sandėliuojami, puikiai išsilaikys dar keletą mėnesių. Kopūstų rūšių dabar žinoma šimtai, tačiau labiausiai pas mus paplitę baltagūžiai kopūstai – labai malonus skonio, visų mėgiami ir vertinami. Juose gausu skaidulinių medžiagų, magnio, vitaminų K ir C, yra ir baltymų, riebalų, angliavandenių, kalio, kalcio, fosforo, geležies, jodo, fluoro ir kt. Baltagūžiai labai tinka troškinti, dera su pupelėmis, morkomis, porais, salierais ir svogūnais, tinka prie mėsos patiekalų. Kopūstų patiekalams tiks šie prieškoniai: kmynai, kiečiai, laurų lapeliai, muskatas, petražolės, laiškiniai česnakai, kalendros.

Salotos su spirgučiais

Reikės: baltagūžio kopūsto (1 kg), 2 l vandens, šaukštelio druskos, 2 šaukštelių morkų sirupo (pikantiškas priedas!), 2 šaukštelių maltų kmynų, žiupsnelio baltųjų pipirų, 2–3 šaukštų vyno acto, 3 šaukštų baltojo vyno, 2 šaukštų graikinių riešutų (ar kitokio) aliejaus.

Viršutinius lapus nuskabykite, gūžę supjaustykite į keturias dalis, išpjaukite kopūstkotį. Ketvirčius susmulkinkite režiukais. Vandenių pasūdykite ir užvirinkite. Į kiaurasamį suberkite kopūstus ir panardinkite į verdantį vandenį 4 minutėms. Paskui gerai nuvarvinkite. Lašinukus susmulkinkite ir traškiai pakepinkite keptuvėje. Aliejų suplakite su druska, sirupu, actu, vynu ir prieškoniais. Gautą pagardą užpilkite ant gerai nuvarvėjusių ir į dubenį sukrėstų kopūstų. Ant viršaus užpilkite spirgučius su visais taukais, gerai išmaišykite. Uždenkite dubenį ir kambario temperatūroje palaikykite apie valandą.

Kopūstainiai vengriškai

Reikės: 1 nedidelio baltagūžio kopūsto, 500 g raugintų kopūstų, 100 g ilgagrūdžių ryžių, 1 mažo svogūno, 400 g kapotos kiaulienos, 1 kiaušinio, 1 šaukštelio druskos, 1 l vandens, trupučio aštriosios paprikos, 2 šaukštų kiaulinių taukų, 2 šaukštų pomidorų tyrės, 1/8 l grietinės, vandens.

Nuplautus ryžius suberkite į verdantį

pasūdytą vandenį ir virkite 12 minučių. Nuo gūžės nulupkite 12 lapų, apie 5 min. pavirkite pasūdytame vandenyje, paskui gerai nuvarvinkite, išpjaukite storąsias gyslas. Kapotą mėsa gerai išmaišykite su kiaušiniu, druska, paprika, smulkintu svogūnu ir gerai nuvarvėjusiais ryžiais. Tris kopūstlapius sudėkite vieną ant kito, uždėkite ketvirtį įdaro, lapus užlankstykite, susukite ir suriškite virtuviniais siūlais arba susmeikite smeigtukais. Kepimo formoje išstipinkite taukus ir juose apkepinkite kopūstainius. Vėliau juos išimkite, o ten sudėkite raugintus kopūstus. Orkaitę įkaitinkite iki 200 laipsnių. Pomidorų tyrę išplakite su vandeniu ir užpilkite ant raugintų kopūstų. Ant viršaus sudėkite kopūstainius ir pašaukite formą į orkaitę 40 minučių. Prieš patiekiant uždėkite grietines.

Kopūstų sultys

Pamėkite kopūstų sultis. Jos labai gerai valo organizmą, turi gydomųjų savybių (var-tojamos opaligės, onkologinių ligų gydymui). Patariama kopūstų sultis skiesti su morkų sultimis. Kopūstų sultimis gydymas žaizdos, nudegimai.

Kopūstų kaukė

Susmulkinkite kopūstų lapus ir virkite juos piene tol, kol pasidarys košelė. Kai ji ataus, užtepkite košelę ant veido ir kaklo, palaikykite 20 min. ir švelniai nuplaukite drungnu vandeniu.

„Šiandien utopija – rytoj kūnas ir kraujas“ (Viktor Hugo)

Kalbinę tapatybę tyrinėję Jiezno gimnazistai sulaukė Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojų įvertinimo

Vos prieš metus laiko tarp Vytauto Didžiojo universiteto ir Jiezno gimnazijos užsimezgusi draugystė jau „užderėjo“ ne vieną derlių vaisių, ieškant jieznietiškos tapatybės.

Dar rugsėjo mėnesį VDU atstovams lankantis Jiezno gimnazijoje, profesorė Irena BUCKLEY teigė, jog nedidelis Jiezno miestelis turi savo potencialo, slypinčio turtingoje, bet deramai neatskleistoje krašto istorijoje. Tuomet ir buvo aptartas tolesnis VDU ir Jiezno bendruomenės bendradarbiavimo bei jaunimo įsitraukimo į krašto identiteto paieškas galimybės.

Netrukus gimnazistai gavo ir pirmąją užduotį – išsakyti savo mintis apie kalbinę tapatybę. Sausio 24-tąją buvo pristatyti ir pirmieji rezultatai, kurie, ilgamečių VDU dėstytojų vertinimu, ne tik nenuvylė, bet ir nustebino. „Be galo daug minčių sukėlė jūsų rašiniai, kurie leido ir mums patiems pažvelgti įvairiais ir kitais kampais į tai, kaip mes patys suprantame savo identitetą, suvokiame savo kalbinę tapatybę“, – mokinių darbus komentavo VDU lituanistikos katedros vedėja Laura Kamandulytė-Merfeldienė.

Anot temos autorės Inetos Dabašinskienės, kiekvieno iš mūsų miestas ar vietovė, kurioje gimėme ir gyvenome, yra kaip gyvas organizmas, kuris nuolat keičiasi. O ta kaita labiausiai sąveikauja ne su stacionaria aplinka, bet su ten gyvenančiais žmonėmis.

Profesorės teigimu, krašto identitetą formuoja daugybė veiksnių, vienas iš jų – kalbinė tapatybė. „Viskas šiam gyvenime yra labai nestabili ir mes, įgiję kalbinių ir kitokių patirčių, taip pat keičiame savo aplinką, kurioje gyvename, nes, jeigu kalbėtume apie ilgesnį laikotarpį, ji taip pat nuolat kinta“, – pasakojo mokslininkė.

Kaip sakė pati I. Dabašinskienė, suprasti, kaip tą kalbinę tapatybę suvokia Jiezno krašto jaunieji atstovai, buvo ištis įdomu. Profesorės teigimu, skiriant šią užduotį, didelių lū-

kesčių nekėlė, svarbiausia buvo pamatyti, kaip apie tuos dalykus galvoja gimnazistai, tačiau jaunųjų jiezniškių darbai nustebino ir ilgamečius dėstytojus. Pasak temos autorės, net ir už tokius trumpus tekstus būtų galima parašyti aukščiausią įvertinimą. „Tame trumpame tekste buvo labai įdomių idėjų ir išvalgų, pavartotos tokios metaforos, kurios galbūt kitų nėra apčiuoptos. Mes kartais ilguose puslapiuose nepastebime nieko gero, originalaus, o jūsų trumpas tekstas buvo persmelktas emociškai, jausmiškai pasidalintos patirties. <...> Kartais neišsivaizduojame, kas ir kaip lemia mūsų asmeninę individo tapatybę, bet per mūsų asmeninius pergalvojimus, pajautimus mes kiekvienas kuriame tam tikros vietos tapatybę ir tie visi emociniai išgyvenimai bei patirtys nugula į tam tikrą vietą, o ta vieta tampa autentiška, originali ir labai įdomi“, – mintimis apie mokinių darbus dalijosi I. Dabašinskienė.

Profesorės Irenos Buckley pastebėjimu, moksleiviams teko nelengva užduotis, mat sudėtinga ir pamatinio temos žodžio prasmė. „Kalbinė tapatybė yra labai plati – nuo šaknų, protėvių, šeimos, tarmės, šnekamosios kalbos, papuoštos jaunatvišku slengu, iki svetimų kalbų, netgi tokių egzotiškų, kaip japonų kalba“, – sakė profesorė. Visgi, jos nuomone, su ištis nelengva tema mokiniai puikiai „susidorojo“ – rašė nuoširdžiai,

Virtualios pamokos metu Jiezno gimnazijos bendruomenė kartu su VDU atstovais aptarė mokinių darbus ir tolesnį bendradarbiavimą. Nuotraukoje: gimnazijos direktorė Neringa Zujienė, gimnazijos moksleiviai, mokytoja Nijolė Kuliešienė ir VDU profesorė, jiezniškė Irena Buckley.

aiškiai ir svarbiausia natūraliai, be patetikos. „Tas jūsų natūralus pragmatiškas požiūris, nuoširdi minties raiška yra gerbtina. Žinoma, kalbinė ypatybė – sudėtingas dalykas. Tačiau ypač matome, kai analizuojame XIX amžių“, – komentavo I. Buckley, pridurdama ir keletą patarimų ateičiai.

Mokinių atvirumu taip pat džiaugėsi ir kiti VDU komandos atstovai: prof. Rūta Petrauskaitė, doc. Rūstis Kamuntavičius bei istorikas Domas Bogusevičius, kurio teigimu, rašyti apie tapatybę yra pakankamai intymus gestas, reikalaujantis mąstyti, kas tu esi sau ir kas tu esi aplinkai.

Tai, jog užduotis buvo iššūkis, pripažino ir Jiezno gimnazijos direktorė Neringa Zujienė, dėkodama universiteto atstovams už suteiktą galimybę mokiniams giliau pamąstyti. Šia galimybe ir kūrybiniu procesu džiaugėsi ir gimnazistus ruošiusios lietuvių kalbos mokytojos Nijolė Kuliešienė bei Birutė Dičkuvienė.

VDU dėstytojų komandai buvo pristatyti 5 moksleivių darbai ir nors kai kurie universiteto atstovai pasigedo daugiau minčių, mokytojos Birutės teigimu, mokiniai turėjo ką pasakyti, todėl darbų būta ir daugiau, tačiau pasidalinti savo mintimis su kitais kai kuriems pristigo drąsos ir pasitikėjimo savimi. Tuo tarpu profesorė Ineta Dabašinskienė pažymėjo, jog tie darbai, su kuriais teko

Mokinių darbais džiaugėsi ir temos autorė prof. Ineta Dabašinskienė.

susipažinti, buvo ištis drąsūs ir autentiški, tad už išskirtinumą darbų autoriams įteiktos simbolinės Vytauto Didžiojo universiteto dovanėlės.

Vytauto Didžiojo universitetas ir Jiezno gimnazija planuoja tęsti bendradarbiavimą. Partnerių planuose – kasmetinis renginys, tačiau konkretni sprendimai bus priimti tolesniuose susitikimuose.

Rimantė Jančauskaitė

„Užaugau an rubežiaus...“, arba „Mano kalbinė tapatybė – tarmė“

Kap katruos žmonis galima palyggt su plūksnom ar kokiais lapukais. Juos langviai ir be vargo pasišvilpaudamas nešioja vėjas – šiandien čia, rytoj – kas ty žino kur. O kiti žmonys – tai kap akmenukai, priek žemės prisispaudy, jokia vėjo nepajudinami. Tai va, mano šeimyna labiau panaši in akmenuką, spakainiai nuok amžių gulintį Sobuvos kaimo laukuose: šitam kaimie užaugom ir da augam ne tik mes, septyni Kelmeliukai, čia ir mūs tėvelių, ir net diedukų gimtinė (navatna būtų po archyvus pasikuist ir daugiau apie protėvius sužinot – nu, gal kada nors, kai užaugsim ir bagoti būsim ar tep česo turėsīm).

Kad jau kaime, toli nuok miestų ir visokių naujovių gyvenam, tai ir šnekam mes ne visai bendrine kalba. Nu, po praudai, tai ne visai ir tarmiškai: gi ne koki laukiniai, ir mokykloj mokinamės, ir televizorių žiūrom, ir radijos paklausom, ir internete ne tarmiškai skaitom. Kai pasicekavinu, kap šneka, sakykim, močiūtė, tai skirtumą tarpu jos ir mūs šnekėjimo matau didžiulį – ne už dyka kalbinkai dūsauna, kad tarmės nyksta. Nu, ale kol da visai neišnyko, pabaisiu, kas mūs šnekei būdinga. Tai va, mūs „naminė“ šneka – bendrinės ir tarmiškos kratyns. Kad ir toj mūs tarmė tokia, kap tas sako, šakėm ant vandenio rašyta, ba gyvenam ant rubežiaus tarpu Džūkijos ir Aukštaitijos (o ir Suvalkija ne tep toli – už trijų desėtkų kilometrų). Va, mama mumi, vaikus, pirkion šaukia (kap Džūkijoj), o ne per toliausia, už kokių penkiolikos kilometrų in šiaurė, teta vadina užeit grynčion – kap Aukštaitijoj. Ale šieną džūkai kluonan

veža, o mes tankiau sakom, kad daržinēn (nors ir kluoną minim). Yra toks navatnas aukštaitiškis žodis „atšlaimas“, reiškiantis kiemą pali ūkiniui pastatus – pas mumi kap kada tep irgi sako, o čiuot biskelį in pietus ar pietvakariūs – jau gal ir nesuprastū, kas čia zo prajovas. Pabainau rožą klasiokam, kad vasarą mama per atšlaimą daržan nuvejus tankiai lambukų prilaužia ir sriubą verda – tai žiūrėjo kap in kokį čiuodakū... Ai, da pamiršau, kad mūs tarmė garso e nelabai myli ir in a verčia: sakom „aina“ („eina“), „aketė“ („eketė“), „ladas“ („ledas“), „laisk“ („leisk“) – šitėp tai ir džūkai, ir aukštaitiai taria.

Lietuvių kalbos mokytoja, irgi Priedzūkij užaugus, mumi vis sako: „Džiaukitės, vaikai, kad gandrai mumi šitan kraštan atnešė – mes tariam gana taisyklingai“. Ir dar da deda: parašyt „sūkurys“ mumi – vienas juokas, o koksai vidurio Lietuvos vaikas šitam žodyj gali ir triskart

suklyst. Ale kai ką ir mes tariam ne kap visas svietas: sakom „tyltas“, „myltai“, „Vylnius“, „būlba“, „kūrmis“ – „ylginam“ kap katruos tvirta-pradžiūs dvigarsius. Ai, da ir mergaičių pavardes kirčiuojam ne tep, kap reikia: sakom „Ostrauskaitė“, „Šimanskaitė“. Tai kad net liežiuvis nesiverčia sakyt „Ostrauskaitė“, „Šimanskaitė“ – lyg apie visai kitus žmonis šneka aitu.

Nu va, lyg ir pabainau, kap Kelmelių šeimyna, savo pirkion iš mokyklų ir darbų susirinkus, šneka. Gražus, ausiai ir dūšiai prijemnas tas tarmiškas šnekėjimas, be dokumentų nusakantis mano kalbinę tapatybę, tik kažin, ar nepamesiu jos, in platų pasaulį išėjys...

PS. Už pamačį rašant rašini Priedzūkio tarme dėkavoju savo mokytojai N. Kuliešienei.

Edvinas Kelmelis,
Jiezno gimnazijos
IV g klasės mokinys

Kokia yra kalbėjimo svetimomis kalbomis prasmė?

Daugelis žmonių renkasi mokytis užsienio kalbą, žinodami, kad jos prireiks gyvenime. Tad kokia yra kalbėjimo svetimomis kalbomis prasmė?

Visų pirma, žmogus, kalbėdamas svetimomis kalbomis, gali įgyti daugiau žinių. Puikiai mokėdamas užsienio kalbą gali lengvai suprasti kitatautį. Žiūrėdamas įvairių mokomąją medžiagą užsienio kalba, kiekvienas iš mūsų gali suprasti ir įsisavinti informaciją. Pastebime, kad užsienio kalbos mokėjimas atveria didesnes galimybes bendrauti su visu pasauliu. Be to, užsienio kalbų mokėjimas praplečia asmens pažintines ir kultūrinės galimybes, praturtina žodyną. Ko gero, kalbėjimas kitomis kalbomis – galimybė siekti didesnių aukštumų ir karjeroje, ir asmeniniame gyvenime. Juk ne paslaptis, kad daugelis šiandieninės visuomenės jaunų žmonių svajoja apie prabangų gyvenimą užsienyje. Jaunus žmones vilioja galimybės gauti didesnę atlyginimą, geresnes darbo sąlygas bei plėsti pasaulėžiūrą, pažinti kitas kultūras ir tradicijas, kurios didina žmonių bendrystę. Be to, noras studijuoti užsienio universitete taip pat reikalauja užsienio kal-

bų mokėjimo. Juk žmogus, suprasdamas užsienio kalbą, pasiekia savo tikslą – tobulėja ir išitvirtina. Be abejonės, summa summarum jaunimui imponuojantis viliojantis gyvenimas svetur – tai užsienio kalbos mokėjimas, atveriantis duris į išsvajotą rojų. Būkim atviri, juk vargu, ar dvidešimt pirmojo amžiaus žmogus pirmenybę teikia kalbai, kaip įrankiui, pažinti kitą kultūrą, nes esame materialistų karta, kuri dažniausiai nei piršto nepajudina dėl kilnesnių tikslų ar skambių idėjų, jeigu tai nesusijęs su kažin kuo apčiuopiamu, materialiu. Vadinas, iš tiesų užsienio kalbų mokėjimas šiandieninės visuomenės žmogui tampa prasmingas tiek, kiek jis gali užtikrinti galimybę susikurti sočių ir užtikrintą ateitį.

Apibendrinama galiu teigti, jog užsienio kalbų mokėjimas – vartai į išsvajotą pasaulį: geresnes darbo sąlygas, didesnę atlyginimą, o gal ir kitų kultūrų ir tradicijų supratimą.

Skaistė Beliauskaitė,
Jiezno gimnazijos II g klasė

Kai norisi žaisti pagal savo taisykles

Visų pirma, man asmeniškai norminė lietuvių kalba – paveldas, vertybė, grožis ir tapatumas. Tačiau tarp bendraamžių ir draugų labai dažnai atsiveria slengo ir žargono platybė, kurios, mano manymu, principas toks pats kaip ir kasdieninių drabužių – tarp žmonių pasitempęs, o namuose taip, kaip patogiu.

Neforminėje jaunimo kalboje aibė žodžių ir posakių, kurie netgi ne visiems suprantami, todėl dabar pateiksiu pavyzdžių ir juos „išversiu“. Tarp mano bendraamžių populiariausi ir vartojamiausi šnekamosios kalbos žodžiai: **Ne varkė** – ne verta, **plotas** – vieta, kurioje linkminasi jaunuoliai („Šiandien skaityti knygą ne varkė, draugai kviečia į plotą.“). **O, Zeniau** – kreipinys, tam tikra emocija („O, Zeniau, labas, kaip sekasi?“ arba „O, Zeniau, ir vėl kontrolinis.“). **Zeba** – geras jausmas („Zeba man šiame vakarėly.“). **Pirda** – motociklas, vartojimas („Šiandien į mokyklą Rokas vėl atlėkė su pirda.“). **Špakliaus karalienė** – mergina, netinkamai naudojanti makiažą („Petrutė tikra špakliaus karalienė.“). **Špatas** – kastuvas („Grįžęs namo griebiu špatą ir eisiu kasti bulvių.“). **Seneliambambyzas** – kreipinys, skirtas artimam draugui („Seneliambambyzai, gal duosi namų darbų nusirašyti?“). **Šaibos** – pinigai, pakelti – padidinti kiekį („Šiandien, turguje, močiutė normaliai šaibu pakėlė.“). **Marozas** – konfliktiškas, nesubrendęs, dėmesio siekiantis jaunuolis, **mielka** – nesubrendusi, dėmesio siekianti jauna panelė („Aldona šitaip išsišokdama pasiėlgė kaip tikra mielka ir tokiu būdu atkreipė marozo, mušančio klasioką, dėmesį.“). **Bachūras** – rimtas, atseit, suaugęs vyras, **ratai** – automobilis („Andriukas, kaip tikras bachūras, į šventę atlėkė naujais tėvo ratais.“). **Ambalas** – labai kietas asmuo, **autfitas** – apranga („Oho, šiandien tavo autfitas kaip tikro ambalo.“). **Ragelis** – mobilusis telefonas, **zvanokas** – skam-

butis („Mamos ragelis suskambo per visus namus, pasirodo, sulaukė zvanoko iš klasės auklėtojos“). **Dūmtraukis** – rūkantis asmuo („Ir vėl tas dūmtraukis už kampo traukia dūmą.“). **Prigydyti** – apgauti („Benas bandė prigydyti mokytoją, jog paliko namų darbus namuose.“). **Matkė** – matematika, **bielka** – biologija, **gegė** – geografija („Rytoj rašysim net tris kontrolinius darbus: matkės, bielos, gegės.“). **Karočia/krc** – emocijos išraiška („Karočia, einu gatve, žiūriu, pieštukai mėtos.“ arba „Šiandien mama aprėkė dėl nesutvarkyto kambario, tai krc, neleis į kiemą.“). **Stogas** – draugai, palaikymas, komanda, **išmušti** – atsiimti („Rytoj su stogu varysis pas vieną išmušti skolą.“). **Šponkės** – įvairių formų, spalvoti saldainiukai, išvaizda primenantys narkotines medžiagas („Lekiam per pertrauką į parduotuvę šponkių?“). **Užjudėjęs** – neatsispiriantis priešingos lyties atstovams („Vakar plote Julius su penkiom panelėm užjudėjo.“). **Čiuju/cj** – jaučiu, tikriausiai („Čiuju ryt pamokos trumpintos.“ arba „Varysi kitą savaite į plotą? – Tai cj.“). **Lafa** – atsipalaidavimas („Lafa man šitą spa.“). **Kjūtaliukas** – labai mielas („Lauros kūdikėlis tikras kjūtaliukas.“). **Trefkė** – treniruotė („Ketvirtadienį negalėsiu ateiti, man plaukimo trefkė.“). **Šulė/shl** – mokykla („Tuoj baigsis atostogos ir vėl reikės į šulę.“ arba „Ateisi ryt į shl?“). **Čiuvas** – vaikinukas, **čiolė** – panelė („Vakar kažkoks čiuvas parduotuvėje užkalbino čiolę.“).

Kone kiekviename žingsnyje mokykloje girdimas ir puoselėjamas

norminės lietuvių kalbos grožis ir savitumas kažin kodėl nepatrauklus. Galbūt todėl, kad tas grožis iš mūsų pareikalauja daug pastangų: esame supančioti įvairių sunkumų ir neaiškumų (išimtinis rašybos žodžiai, priebalsių supanašėjimas, kirčiavimas ir priegaidės, išplėstiniai pažyminiai, priedėliai, įterpiniai, epitetai, deminutyvai, metaforos ir dar šūsnis kitokių sąvokų). Bet vis dėlto, kodėl mus taip traukia ir taip veža slengas? Su slengu viskas daug paprasčiau: čia gali žaisti taip, kaip nori, žodį gali sakyti taip, kaip tau geriau skamba, gali pridėti raidžių ir jas atimti, – jokių taisyklių, jokių išpairojimų. Visgi reikėtų pasakyti, jog mes, jaimes, slengą ir žargoną naudojame dar ir tam, jog suteiktume daugiau įvairesnių spalvų savo pašnekiesiems. Tokia mūsų pačių susikurta šnekamoji kalba pagyvina nuobodžius pokalbius. Ko gero, taip kalbėdami pajuntam, kad bet kokia nuobodybė gali tapti įdomi, juokinga ar netgi suteikia tam tikro kietumo jausmą. Ir, mano supratimu, slengas ir žargonas mums, jaunuoliams, sėdintiems mokyklos suoluose ir besiruošiantiems laikyti brandos egzaminus – uždraustas vaisius, o jo besalygiškai visada norisi atsikąsti.

Apibendrinama galiu teigti, jog slengas ir žargonas mūsų savotiškas maištas prieš norminės kalbos nuostatas. Juk jaunimui nesinori paklusti, o priešintis ir žaisti pagal savo taisykles.

Toma Tamulynaitė
Jiezno gimnazijos II g
klasės mokinė

„...ir statyti kalbos miestą“

Ralfas Voldas Emersonas rašė: „Kalba – tai miestas, kurio statybai kiekvienas žmogus, gyvendamas žemėje, atneša savo akmenį“. Kalba nepaprastai svarbi žmogaus kasdienybėje, ji būtina, kad susikalbėtume vieni su kitais. Gyvename daugiakalbiame pasaulyje, kuris vis labiau globalizuojasi, todėl labai svarbu mokėti daugiau nei vieną kalbą.

Anglų kalba atveria karjeros galimybių vandenyną tiems, kurie kalba šia kalba bet kurioje pasaulio vietoje. Kol dar mokausi, ji man padeda tuo, kad internete randu reikiamos informacijos anglų kalba. Dažnai net mokslinius darbus, kurie būna parašyti kitomis pasaulio kalbomis, galima rasti išverstus anglų kalba. Tačiau ji man padėjo ne tik mokantis, laisvalaikio mėgstamą paskaityti knygas, bet mane labiau traukia skaityti knygas, parašytas anglų kalba. Rečiau skaitau lietuviškas knygas, iš tiesų neturiu paaiškinimo tam, galėčiau sakyti, kad dėl to, nes mažesnis pasirinkimas, bet nesu tikra, ar tai tikroji priežastis. Skaitydama angliškai daug lengviau išvaizduoju knygos scenas ir personažus, gal dėl to, kad daug laiko vaikystėje praleidau kalbėdama ir girdėdama tik anglų kalbą. Kartais net galvoju ir suformuluoju sakinius angliškai ir mintyse išsiverčiu į lietuvių kalbą. Taigi, manau, galima sakyti, kad mano smegenys ir fantazija veikia anglų kalba.

Susitinkimas su naujais ir įdomiais žmonėmis iš įvairių pasaulio šalių yra tikslas, kurio verta siekti, o kitos kalbos supratimas yra geras būdas pagreitinti šį procesą. Tam padeda geriausias šių laikų išradimas – internetas. Internete pilna įvairių socialinių tinklų, kuriuose susirenka žmonės iš įvairiausių žemės kampų. Žinoma, nesuprantu kiekvieno kalbos, bet anglų kalba vartojama beveik visame pasaulyje, tai galiu su visais susikalbėti. Iš šių socialinių tinklų susiradau daug draugų ir pažinau daug skirtingų kultūrų, tradicijų ir net religijų. Manau, tai tikrai padėjo man tapti daug supratingesne ir pasidarė lengva priimti kitokių žmonių gyvenimą. Šie draugai mane išmokė ir įvairių frazių iš jų kalbos, kurias dažnai vartoju. Bendravimas internete praplėtė mano anglų žinias labiau nei mokykla ir net gyvenimas Anglijoje. Išmokau suprasti skirtingus akcentus ir sužinojau daug ekscentriškų ir neįprastų žodžių.

Vadinasi, gebėjimas kalbėti antra, o gal net trečia ir ketvirta užsienio kalba tikrai gali padėti žmonėms, tačiau tai nereikia, kad turime pamiršti savo gimtąją kalbą. Turime nuolat tobulinti, vartoti ir gerbti savo gimtąją kalbą, taip pat gebėjimas laisvai kalbėti savo kalba padidina mūsų intuityvumą kalbant kitomis kalbomis. Turime rasti būdą vartoti visas svarbias mums kalbas kasdieniame gyvenime ir statyti kalbos miestą.

Gabija Alšauskaitė
Jiezno gimnazijos III g klasės mokinė

Padėjo pažinti japonų kultūrą

Kodėl mokomės vieną ar kitą užsienio kalbą? Kai kurie žmonės pradeda mokytis vieną ar kitą užsienio kalbą norėdami mesti sau iššūkį, o dar kiti – pažinti pačią kalbą ir šalį, kuriose yra šnekama ta kalba.

Visų pirma, žmonės meta sau iššūkį, norėdami išbandyti save ir savo sugebėjimus. Kai gyvenimas žmonėms tampa per daug nuobodus ir, rodos, netenka spalvų, jų viduje tarsi pasigirsta balsas, kuris staiga pašnibžda idėja, kuri pripildo žmogaus širdį kaitria šiluma ir kraują užkaitina adrenalino banga. Šį jausmą mes, paugliai, jaučiame retai, tačiau jį pajutę jaučiamės kaip gavę taip mėgstamą saldainį. Man irgi taip buvo. Kai supratau, jog mano kasdienybė karantino metu tapo šiek tiek per pilka, mano viduje kažkas suvirpėjo ir į galvą šovė mintis, pripildžiusi mano širdį vaikiško džiaugsmo – noriu išbandyti save ir savo sugebėjimus,

mokydama naujos užsienio kalbos. O ir kalbą pasirinkau ne iš lengvųjų – japonų. Ši kalba, mano žiniomis, turi dvi abėcėles, hiragana ir katakana, kurios turi po keturiasdešimt šešias raides bei kanji, kinų hieroglifus, kurių yra priskaičiuojama daugiau nei penkiasdešimt tūkstančių. Be to, sakinių struktūra skiriasi nuo mums taip gerai žinomų kitų kalbų, tarp jų ir lietuvių, struktūros. Pati pajutau, kad mokydami užsienio kalbų, mes susiduriame su įvairiomis kliūtimis, kurios leidžia atsiskleisti mūsų sugebėjimams ir patobulėti. Vadinasi, naujos kalbos mokėjimas tarsi suteikia mums daugiau žinių ir galimybių tapti išmintingesniems.

Kita vertus, žmonės, besimokančius vienos ar kitos užsienio kalbos, ko gero, domina ir tų šalių tradicijos, kultūra, gyvenimo būdas. Juk kiekviena šalis turi tik jai būdingus bruožus, kurie svetimšaliams atrodo keisti, o kai kam net juokingi. Kitiems, priešingai, kelia nuostabą ir pagarbą, o ypač susidomėję net ryžtasi pradėti mokytis kalbą, kuria yra ten kalbama, ir atidžiau į viską pasigilinti. Viena iš keistenybių mums, ne Azijos žemyno gyventojams, yra valgymo lazdelės. Mes esame įpratę valgyti su šakutėmis, peiliais, šaukštais ir šaukšteliais, o japonai, kinai ir kiti Azijos gyventojai yra įpratę valgyti su dviem pagaliukais, valgymo lazdelėmis,

įvairų maistą: ryžius, makaronus ir pan. Aš, nusprendusi mokytis japonų kalbos, panorau daugiau sužinoti ir apie Azijos šalių kultūrą, ypač Japonijos, ir ši šalis pradėjo man vis labiau patikti. Japonų išprusimą ir mandagumą liudija net pati japonų kalba. Pavyzdžiui, be paties žmogaus sutikimo, kreiptis į jį vardu yra laikoma labai nemandagu. Prie žmonių vardų bus pridėdama galūnės -chan, arba -san. Japonai garsėja ne tik mandagumu, bet ir punktualumu. Kadangi traukiniai yra labai populiari transporto Japonijoje, labai svarbus ir griežtas yra ir traukinių atvykimo, ir išvykimo tvarkaraštis, nes jais keliauja daugybė žmonių į darbą ir pan. Neseniai Japonijoje vienas traukinys pavėlavo atvykti į stotį laiku tik dvidešimt sekundžių, tačiau dėl šios priežasties įmonė, atsakinga už traukinį, turėjo parašyti viešą atsiprašymą laikraštyje už sukeltus nepatogumus keleiviams. Žinot, iš kur visa

tai sužinojau? Kai pradėjau mokytis kalbą, pamažu ją suprasti, ji man atvėrė galimybę pažinti ir japonų kultūrą. Supratau, kad kiekvienoje šalyje vyrauja vis kitoks gyvenimo ritmas, kuris tos šalies piliečiams yra įprastas ir dėl šios priežasties atvykėliai kartais jaučiasi neįaukiai. Ko gero, mokėdama kalbą daug pozityvaus iš šios kultūros galiu „pasiskolinti“ ir sau. Vadinasi, kalbos mokėjimas – raktas į tos šalies kultūrą, pažintis su kitu pasauliu, kuris gali ir tavį, paauglišką, nuspalvinti sodresnėmis spalvomis ir suteikti tam tikro prieskonio.

Apibendrinama galiu teigti, kad žmonės, besimokydami naujos užsienio kalbos, ne tik lavina savo gebėjimus ir keičia pasaulėžiūrą, tačiau dar ir priverčia save išlįsti iš komforto zonos.

Skaistė Petravičiūtė
Jiezno gimnazijos II g
klasės mokinė

„Ažuolo“ progimnazijos moksleiviai – Ispanijoje

Sausio 15–22 dienomis Prienu „Ažuolo“ progimnazijos komanda (mokiniai ir mokytojai) vykdė Erasmus+KA229 projekto „Europe – „Our Home“ („Europa – mūsų namai“) tarptautines mokymo ir mokymosi veiklas C.R.A.Sierra de Alcaraz mokykloje Ispanijoje.

Priėmusi projekto dalyvius „C.R.A. Sierra de Alcaraz“ mokykla turi 5 skyrius gretimuose kaimuose. Skyriuose ugdomi po 5–19 mokinių, klasės – jungtinės. Mokyklos yra pilnai finansuojamos ir išlaikomos valstybės. Mokiniai primami nuo 3 metų ir jau pirmaisiais metais pradėdami mokytis anglų kalbos, tam skiriamos 3 savaitinės pamokos.

Projekto dalyviai aplankė visus

mokyklos skyrius, susipažino su mokytojais ir mokiniais. Šiltas mokinių ir mokytojų bendravimas paliko labai gerą įspūdį.

Visos dienos Ispanijoje buvo išnaudotos projekte numatytą tikslą – kuo daugiau susipažinti su šalimi, pažinti jos kultūrą, praplėsti akiratį – įgyvendinimui.

Kartu su gidu aplankytas Stebėjimo bokštas Albacete mieste, kuria-

me yra biblioteka ir laboratorijos, tikrinančios geriamo vandens kokybę, Castilla-La Mancha Botanikos sodas, kuriame auga labai daug augalų, kuriems gresia išnykimas. Apžiūrėtas miesto centras. Įspūdį paliko apsilankymas slėptuvėje, esančioje po pastatu pačiame miesto centre, ir gido pasakojimas apie oro antskrydžius, vykčius Pilietinio karo metais.

(Nukelta į 8 p.)

Projektą remia

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

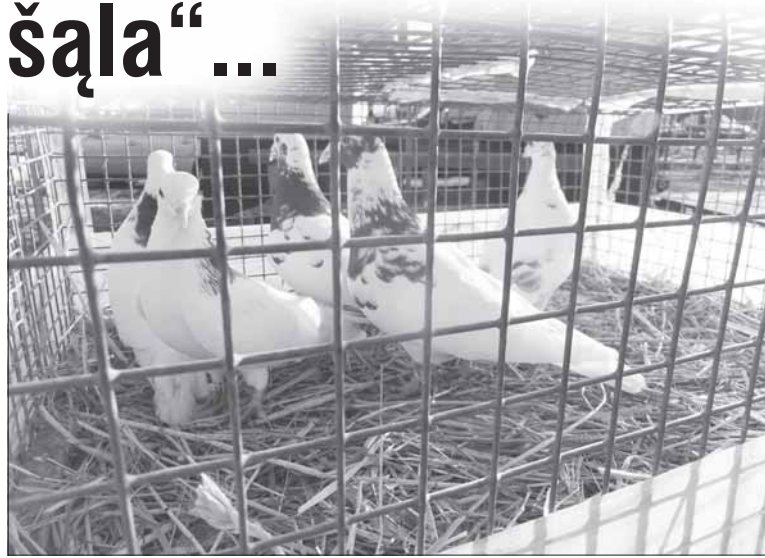

Jaunimo skveras

„Nuo Grabnyčių duona ir po rėčiu nesušala“ ...

Pasitinkant trumpiausią žiemos mėnesį, turguje ir prekeiviu, ir šurmilio mažiau, bet būtiniausių produktų, prekių ir daiktų, naujų bei padėvėtų, buvo galima surasti.

Net triušiai ilgas ausis bandė tiesti narvelyje, lyg prašytusi nuperkami. Jų augintojas už vieną veislinį prašė iki 30 eurų, o už jaunesnius – 17 eurų. Žinoma, patarė derėtis. Nedaug ir žmonių užsuka į gyvuliukų turgų, mat visi gyvūneliai, kai rytai šaltoki, dar „slepiami“ bagažinėse. Pasidairyti, kaip sakė daugiau pasišnekučiuoti ir turgų užsukęs lankytojas, ir kai žolė šiek tiek sužaliuos, pažadėjęs keletą triušį įsigyti, Vytautas neapsiėjo be nūdienos aktualijų ir šitikinimo, koks svarbus yra gyvas bendravimas, ir net suabejojo, ar pasibaigus pandemijai, nereikės iš naujo mokytis bendrauti... Vyras atminė savo tėvus, jų važiavimą į turgus, kai smagu būdavo ir pasibėdavoti būtent turguose, kaip linksma, kai į juos užsukdavo ir klajojantys muzikuojantys čigonai, būrėjos, o akys, sako, raibdavusios nuo žydų atvežtų turkiškų aprėdų. Kitas, gerokai vėliau užsukęs į gyvuliukų turgų, sako iš tolo pamatęs gražius balandžius. O balandininkų gi kalbą sunku suprasti, jei apie jų augintinių gyvenimą mažai ką nusimanai. Ir suderėjo, ir nupirko nebrangiai, prašė nerašyti, tik leido nufotografuoti gana ramų balandį iš arti labai įdomiai kreivų snapeliu. Jo augintojas užtikrino, kad iš Birštono į savo namus jis tikrai neparskris. Pašarų ir balandžiams,

ir dedeklėms vištoms, kitiems augintiniams buvo galima rasti keliose vietose. 25 kg maišas olandiško mišinio dedeklėms vištoms kainavo 14 eurų. „Kitka“ arba didelis maišas šieno kainavo tris eurus. Nemažas būrys ūkininkų siūlė derliaus. Už centnerį grūdų prašė 10–14 eurų. Tik ilgiau miegojusieji vieno maišelio kviečių norėję pirkti jų jau neberado. „Išskau ruginės duonos, kuri būtų ažuoliniame dubenyje užraugta, molinės duonkepės karštyje subrandinta“, – įdomiai išsakė pageidavimus humoro nestokojantis, pakeliui iš Kauno į tėviškę vykstantis pusamžis vyras. Sakė ieškos, ragaus, o suradęs pirkis. Ir skilandžio, ir taukinės, spirgūčių bei taukų. Pasak jo, tai naminiai produktai, kurių jeigu ir surasi prekybos centre, tai „netikro“ skonio. „Nuo Grabnyčių duona ir po rėčiu nesušala“, – seną priežodį priminęs žadėjo pirkti daugiau. O vasario antrąją pašventintos žvakės būdavo uždegamos prieš mirštančiojo ir perkūnijos metu. Ir tikrai dar randasi žmonių,

kurie prieš didžiąsias metų šventes ir turguje, kur prekiaujama žvakėmis, klausia parafininių žvakių. O Onutė iš Pakuonio krašto pasakojo, kad naujai statomos trobos pirmojo rąstų vainiko sunėrime į meistrų kryžmai iškirštus griovelius reikėtų įdėti graudulinės žvakės gabalėlį, kuris ir saugos namus nuo žaišo įtrenkimo. Ji pirko naminių vištų kiaušinių, už kurių dešimtį mokėjo puse euro, naminių obuolių, kurių kilogramas kainavo eura, gražių margų pupelių stiklinę už 0,80 euro. Taigi tikėta daug kuo, ir gamtos reiškiniais, mėnulio fazėmis, kitais siuončiamais ženklais, o dabar, moters manymu, nereikėtų į namus tempti būtent dėvėtų baldų, kai nežinai, kokių sielų žmonės jais naudojami ir kurioje šalyje. Bet į tai ne visi kreipia dėmesį. Pirkėja iš kitos seniūnijos džiaugėsi tik už 30 eurų nupirkusi geros kokybės, naudotą norvegišką tepalinį radiatorių tėvelių kambariui kaime apšildyti. Matyt, teisi ir ši moteris, sakydama, kad žmogus žmogui visame pasaulyje svarbiausia. Ji linkėjo ir turguje pažintus žmones laikyti likimo siuončiamą dovana.

„Prienų turguje perki, savo kraštą tu remi!!!“

SIMFONINIS KONCERTAS

R. Wagnerio, P. Čaikovskio, S. Rachmaninovo, V. Bartulio, W. A. Mozarto ir G. Mahlerio kūriniai

ATLIKĖJAI:

PETRAS GENIUŠAS, fortepijonas

LINA DAMBRAUSKAITĖ, sopranas

LIETUVOS VALSTYBINIS SIMFONINIS ORKESTRAS

Dirigentas
GINTARAS RINKEVIČIUS

2022
VASARIO 13 D. 17 VAL.

BIRŠTONO KULTŪROS CENTRE

Bilietus platina:
TIKETA

IVAIRŪS

Informuojame žemės sklypų (kadastro Nr. 6923/2:159 ir 6923/2:184), esančių Prienlaukio k., Prienų r., savininkus, kad valstybės įmonės Valstybės žemės fondo matininkas Algis Kabašinskas (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-166) 2022-02-08 11.00-14.00 val. vykdys žemės sklypų (kadastro Nr. 6923/2:187 ir 6923/2:188), esančių Prienlaukio k., Prienų r., Klebiškio k.v., ribų ženklavimo darbus.

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 6910/4:198), esančio Gražučių k., Prienų r., savininką (-us), kad matininkas Algis Kabašinskas 2022-02-08 16.00 val. vykdys žemės sklypų (kadastro Nr. 6910/4:117 ir 6910/4:151), esančių Gražučių k., Prienų r., Išlaužo k.v., ribų ženklavimo darbus.

Prireikus išsamesnės informacijos prašome kreiptis į valstybės įmonę Valstybės žemės fondą adresu: K. Donelaičio g. 33, 44240 Kaunas, el. paštu algis.kabasinskas@vzf.lt arba telefonu 8 669 49 711.

„Gyvenimo“ redakcijoje priimami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

Alytaus Naujienos

Suvalkietis

Santaka

Patvirtintas naujas Prienų rajono savivaldybės biudžetas: kokie iššūkiai laukia?

(Atkelta iš 2 p.)

Rūpi ir gyventojų sveikata, ir miestelių infrastruktūra

2022 m. Savivaldybės biudžeto projektas buvo svarstytas komitetuose, aptartas su pozicija ir opozicija, visgi neiškūmų liko, nes politikai ir Tarybos posėdžio tiesioginės transliacijos metu pasinaudojo teise klausiti, replikuoti, siūlyti, teikti paklausimus.

Tarybos nariui **Arūnui Vaidogui** parūpo, ar šiemet bus skirta lėšų Stakliškių parapijos namų remontui. Meras negalėjo duoti konkretaus pažado. Jo teigimu, Religinių bendruomenių rėmimo programoje yra numatyta lėšų, tačiau jas pagal patvirtintą aprašą skirsto komisija. Šiemet Savivaldybė išpareigojusi savo lėšomis prisidėti prie Prienų bažnyčios vidaus remonto, interjero atnaujinimo, restauravimo darbų, kurie numatyti ir finansuojami pagal respublikinę Paveldotvarkos programą. Mero teigimu, remontuoti ir kitų parapijų namai, tik didesnių sumų skyrimas pagal patvirtintą aprašą yra problemiškas. Visgi, pasak jo, galima bus atsivėlgti ir į stakliškiečių poreikius.

Tarybos narys **Algimantas Šidlauskas** mero teiravosi, kas bus daroma dėl medicinos srities specialistų pritraukimo į asmens sveikatos priežiūros bei gydymo įstaigas. A. Vaicekauskas pripažino, kad jauni medikai darbu nesirenka kaimiškoje vietovėse veikiančių įstaigų. Viena iš galimybių – didinti įstaigų patrauklumą, jas remontuojant ir sudarant geras darbo sąlygas, kaip buvo padaryta Jiezne. Kita vertus, pastebėjo meras, ar įstaigos galės skirti orius atlyginimus medicams, priklausys nuo to, kiek jos uždirbs pajamų.

Anot A. Vaicekausko, Jiezno PSCP patirtis, ieškant šeimos gydytojo ir kitų darbuotojų, galės tapti precedentu Taryboje siūlyti ir svarstyti įvairias priemones, padėsiančias į rajono įstaigas pritraukti reikiamų specialistų.

Tarybos mažumai atstovaujantis **Audrius Narvydas**, turėdamas omenyje Savivaldybės administracijos įsiskolinimus ARATC, domėjosi, kaip renkama vietinė rinkliava už atliekas. Meras sakė, kad rinkliavos surinkimas iš gyventojų už suteiktas paslaugas ir pagal išrašytas sąskaitas vykdomas 103 proc., taigi jų skola mažėja. Visgi, jo teigimu, iš vietinės rinkliavos surenkamos lėšos nepadengia patiriamų išlaidų, kurios susidaro rūšiuojant ir perdirbant surenkamas atliekas, žaliąsias ir stambia-gabarites atliekas, todėl Savivaldybė neišvengia įsiskolinimų. **Jurgita Čerkauskienė** priminė, kad pernai buvo planuota surinkti 950 tūkst. eurų vietinės rinkliavos, bet gruodžio mėnesį Taryba planą padidino iki 1 mln. 100 tūkst. eurų. Anot jos, pritrūko 20 tūkst. eurų, kad ši suma būtų surinkta.

Atsakydamas į A. Narvydo klausimą, ar praėjusiais metais atidarytas baseinas išsilauko iš uždirbamų lėšų, meras pastebėjo, jog, norint susidaryti objektyvų vaizdą, reikia šiek tiek palaukti, kol bus surinkti duomenys iš ilgesnio veiklos laikotarpio. Visgi, jo manymu, baseino atidarymas buvo lauktas ir reikalingas, iš lankytojų skaičiaus ir to, kiek surenkama lėšų, akivaizdu, kad šio objekto išlaikymas Savivaldybei netaps našta.

Egidijus Visockas atkreipė dė-

mesį į tai, kad, palyginti su parama sporto sričiai, šių metų biudžete nepakankamai lėšų – per 20 tūkst. eurų – yra skirta gyventojų fizinio aktyvumo priemonėms skatinti. A. Vaicekauskas akcentavo, kad šių metų biudžetas palankesnis ne tik sporto vystymui, bet ir aktyvaus gyvenimo būdo, sveikatingumo aktyvinimui nevyriausybinėse ir sporto asociacijose, bendruomenėse ir mokyklose. Anot jo, ugdymo įstaigoms skirta lėšų moksleivių mokymui plaukti baseine, siekiama, kad sporto salės rajono gyventojams taptų kuo prieinamesnės, dėl to būtų neprošal sumažinti jų nuomą iki drausmės mokesčio.

Taryba parodė gerą pavyzdį ir, pritarė Kultūros, švietimo, turizmo ir sporto komiteto pasiūlymui, sumažino Jiezno paramos šeimai centro sporto ir aktyvumo nuomos įkainius, todėl vietos bendruomenės galės naudotis palankesnėmis sąlygomis.

Tarybos narė **Rimos Zablackienė** manymu, bendruomenių patalpos, seniūnijose esančios aktyvų ar sporto salės turėtų būti labiau įveikintos, skirtos ne tik šventėms ir arbatos gėrimui, bendruomenių nariams jose galėtų sportuoti nemokamai. Dar daugiau – jiems galėtų būti suteikti kuponai baseino lankymui. Tai, pasak politikės, būtų dviguba nauda: geriau būtų panaudojama sukurta infrastruktūra ir investuojama į gyventojų sveikatą. R. Zablackienė kvietė atsižvelgti į seniūnijas, numatyti daugiau investicijų pėsčiųjų takų tiesimui, aikštelių prie daugiabučių sutvarkymui. Dėmesys miestelių ir kaimiškų teritorijų vystymui, anot jos, turi atsispindėti ir biudžete, ir Savivaldybės veiklos strateginiame plane. Tokią pat nuomonę išsakė ir **Arūnas Vaidogas**, ragindamas Savivaldybę gyventojams, ypač pensinio amžiaus, numatyti lėšų kompensacijoms už prisijungimą prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų.

Meras politikams priminė kriterijus, pagal kuriuos įgyvendinami investiciniai projektai, vienas iš jų – gyventojų skaičius ir tankumas. Šiemet iš Savivaldybės biudžeto bus skirta 310 tūkst. eurų kelių tvarkymo darbams, ir tai, A. Vaicekausko įsitikinimu, bus prasmingai panaudotos lėšos, nes iš seniūnijų gyventojų sulaukiama daugiausia priekaištų dėl prastos kelių, pėsčiųjų takų, šaligatvių, aikštelių būklės.

Audrius Narvydas savo pasisakyme kalbėjo, jog rinkėjams svarbu ne biudžeto skaičiai, o turinys. Tarybos narys teigė iš valdančiųjų neišgirdęs konkrečių atsakymų į opozicijos narių teiktus pasiūlymus – ir dėl žydų kapinių tvarkymo, ir dėl pėsčiųjų tako Pakuonio miestelyje tiesimo, studijų rėmimo ir kt. klausimais. Todėl jis buvo vienas iš dviejų politikų, kurie susilaikė nuo balsavimo už 2022 metų biudžetą. Meras jam replikavo, kad konkrečių siūlymų su paskaičiuotu lėšų poreikiu iš opozicijos nebuvo pateikta, tačiau į dalį jų bus atsivėlgti. Savivaldybės administracijos direktorės įsakymu atskiri objektai galės būti finansuojami iš programoms skirtų lėšų.

Klausydamasis kolegų kalbų, **Henrikas Radvilavičius** pasigedo jų pozityvaus požiūrio. Pasak jo, reikia ir mokėti pasidžiaugti jau atliktais darbais, ir turėti kantrybės, nes patenkinti visus poreikius iš karto neišmanoma.

Dalė Lazauskienė

Ūkinių gyvūnų duomenis reikia registruoti laiku

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) Alytaus departamento Prienų skyrius primena, kad kiekvienas ūkinių gyvūnų laikytojas privalo registruoti, ženklinti laikomus ūkinius gyvūnus, vesti jų apskaitą. Duomenis apie bandomis registruotus ūkinius gyvūnus, išskyrus kiaules, laikytojas turi registruoti ne rečiau kaip du kartus per metus kiekvieno pusmečio sausio ir liepos mėnesiais.

Kiaulių laikytojai per einamųjų metų kiekvieno ketvirčio pirmąjį mėnesį sausį, balandį, liepą, spalį privalo Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (ŽŪIKVC) elektroninėje informacinėje sistemoje suvesti (ar pateikti veterinarijos paslaugų teikėjui arba VMVT teritoriniam padalinii) duomenis apie kiaulių laikymo vietą, bandos Nr., laikomų kiaulių skaičių ir amžių, užpildydami GŽ-1 formą. Pateiktos deklaracijos galioja tik einamaisiais metais. Kiaules privaloma įsigyti tik su vidaus prekybos sertifikatu ir paženklintas į vieną ausį su bandos numeriu, iš kurios kiaušelis yra išvežamas. Apie kiaulių atvežimo įvykį pranešti per 7 kalendorines dienas.

Ūkinių gyvūnų (galvijų, avių, ožkų, arklių, ponių) laikytojai gyvūnų judėjimo (išvežimo ir atvežimo) ir kaitos (prieauglio atsivedimo ir paženklinimo, skerdimo savo reikmėms, kritimo) įvykius ŽŪIKVC elektroninėje informacinėje sistemoje turi registruoti ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas. Dabar,

tvartinu laikotarpiu, pats laikas užsakyti pamestus ausų įsagus galvijams, avims ir ožkoms. Ausų įsagai privalo būti abiejose ausyse.

Kviečiame visus gyvulių laikytojus laiku deklaruoti bandomis laikomus ūkinius gyvūnus. Individualiais identifikavimo ausų įsagais paženklintus ūkinius gyvūnus ir jų įvykius registruoti ir pranešti ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas. Visa atsakomybė už teikiamų duomenų teisingumą tenka ūkinių gyvūnų laikytojui. Apskaitos dokumentai turi būti saugomi už 3 metų laikotarpį.

Primename, kad nelaimės atveju (sudraskius laukiniams gyvūnams, gyvūnų užkrečiamos ligos atveju ir t.t.) tik tinkamai paženklintų ir laiku užregistruotų ūkinių gyvūnų laikytojai turi teisę į valstybės paramą dėl patirtų nuostolių kompensavimo.

Kilus klausimams dėl gyvūnų ženklinimo ir registravimo, prašome kreiptis į VMVT Alytaus departamento Prienų skyrių tel. (8 319) 60 410 arba el. p. prienai@vmvt.lt

Delfi TV programa

2021.02.03-2021.02.06

KETVIRTADIENIS

06:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujavičiumi
07:00 Ugnikalnių takais
07:30 Ugnikalnių takais
08:00 Sveikatos receptas
09:00 Delfi rytas
10:00 Kaip pas žmones
11:00 Delfi rytas. Dienos naujienų apžvalga. Vedėjos Kristina Ciparytė ir Dalia Vaitkutė-Šiaulienė
12:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
12:30 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė
13:30 Orijaus kelionės. Vedėjas Orijus Gasanovas
14:00 Gimę ne Lietuvoje
14:30 Marketingas 360
15:00 Delfi diena. Svarbiausių įvykių apžvalga
17:00 Iš esmės su D. Žeimyte-Biliene
18:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
19:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujavičiumi
20:00 Egzotiniai keliai
20:30 Egzotiniai keliai
21:00 Į pasaulio kraštą. Šeimos nuotykių ant ratų
21:30 Gyvenimas inkile
22:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
22:30 Iš esmės su D. Žeimyte-Biliene
23:30 Delfi diena
01:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles
02:00 Delfi diena
04:00 Kitokie pasikalbėjimai

PENKTADIENIS

06:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujavičiumi
07:00 Orijaus kelionių archyvai
07:30 Orijaus kelionių archyvai
08:00 Gimę ne Lietuvoje
08:30 Orijaus kelionės. Vedėjas Orijus Gasanovas
09:00 Delfi rytas
10:00 Į pasaulio kraštą. Šeimos nuotykių ant ratų
10:30 Gyvenimas inkile
11:00 Delfi rytas. Dienos naujienų apžvalga. Vedėjos Kristina Ciparytė ir Dalia Vaitkutė-Šiaulienė
12:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
12:30 Alfai vienas namuose
13:30 Verslo požiūris
14:00 Ateities karta
15:00 Delfi diena. Svarbiausių įvykių apžvalga
17:00 Iš esmės su D. Žeimyte-Biliene
18:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
19:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujavičiumi
20:00 Ateities karta
21:00 Jūs rimtai?
21:30 Automobilis už 0 eurų
22:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
22:30 Iš esmės su D. Žeimyte-Biliene
23:30 Delfi diena
01:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles
02:00 Delfi diena
04:00 Kitokie pasikalbėjimai

SEŠTADIENIS

06:00 Mano pramogos veidai
06:45 Mano pramogos veidai

07:30 Ugnikalnių takais
08:00 Lietuviškos atostogos
08:30 Marketingas 360
09:00 Šaro Barsa
09:30 Receptų receptai
10:00 Alfai didysis šou. Vedėjas Alfai Ivanauskas
11:00 Radikalus smalsumas
11:30 Būsto anatomija
12:00 Čepas veža
12:30 Šiandien kimba. Vedėjas Saulius Vigrāitis
13:30 Meistro dienoraštis
14:00 Gimę ne Lietuvoje
14:30 Į pasaulio kraštą. Šeimos nuotykių ant ratų
15:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
16:00 Egzotiniai keliai
16:30 Egzotiniai keliai
17:00 Orijaus kelionių archyvai
17:30 Orijaus kelionių archyvai
18:00 Orijaus kelionės. Vedėjas Orijus Gasanovas
18:30 Gyvenimas inkile
19:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
19:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles
20:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
20:30 Jūs rimtai?
21:00 Nulinė teorema
23:10 Egzotiniai keliai
23:35 Egzotiniai keliai
00:00 Kitokie pasikalbėjimai
02:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
03:00 Mano pramogos veidai
03:45 Mano pramogos veidai
04:30 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė
05:15 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė

SEKMADIENIS

06:00 Mano pramogos veidai
06:45 Mano pramogos veidai
07:30 Ugnikalnių takais
08:00 Lietuviškos atostogos
08:30 Šiandien kimba. Vedėjas Saulius Vigrāitis
09:30 Meistro dienoraštis
10:00 Alfai vienas namuose
11:00 Receptų receptai
11:30 Jūs rimtai?
12:00 Sekmadienio šv. Mišių transliacija
13:15 Sveikatos receptas. Vedėja Kristina Ciparytė
14:00 Ateities karta
15:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
16:00 Egzotiniai keliai
16:30 Egzotiniai keliai
17:00 Orijaus kelionių archyvai
17:30 Orijaus kelionių archyvai
18:00 Automobilis už 0 eurų
18:30 Gyvenimas inkile
19:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles
19:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles
20:00 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė
21:00 Delfi apdovanojimai „Titanai 2022“
22:00 Kitokie pasikalbėjimai
00:00 Egzotiniai keliai
00:30 Egzotiniai keliai
01:00 13 731 km dviračiu aplink Skandinaviją
02:00 Mano pramogos veidai
02:30 Kitokie pasikalbėjimai
04:30 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė
05:15 Kasdienybės herojai. Vedėja Rūta Lapė

Reklama

Reklama

Reklama

SIŪLO DARBA

Reikalingas darbuotojas mėsos gamybos ceche. Darbo vieta – Birštone. Tel. 8 686 69 599.

Statybos įmonei reikalingas

pagalbinis darbuotojas, gebantis išmokyti ir įsisavinti lauko vamzdinių montavimo darbus. Darbų sritis – vandentiekis, nuotekos, drenažas. Apmokome darbų eigoje. Darbas Kaune, visos soc. garantijos.

Tel. 8 698 35 923.

ĮVAIRŪS

Jeigu jums reikalinga funkcinė slaugos lova, kreipkitės tel. 8 678 11370.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda MALKAS, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

PARDUODAMOS KOKYBIŠKOS MALKOS. Keitujų arba minkštųjų lapuočių – ažuolas, uosis, beržas, juodalksnis. Miškininko kokybės kontrolė ir atvežimas. Užsakant 5 arba 10 erdm – atvežimas nemokamas. Tel. 8 635 82 808.

Gyvuliai, gyvūnai

Parduoda paršelius ir bekoną. Tel. 8 681 14 732.

Įvairios prekės

Parduodami nauji šaldytuvai ir šaldikliai „Snaige“. Kalėdinės nuolaidos ir garantija 5 metai. Pristatymas į namus nemokamas. Tel. 8 675 50 466.

Parduodame KIAULIENOS skerdieną puselėmis. Lietuviška, svilinta, kaina – 2,48 Eur/kg, puselė sveria apie 50–60 kg. Turime VERŠIENOS, AVIENOS, ĖRIENOS. Pateikiame kokybės sertifikata, kad mėsa LIETUVIŠKA. Atvežimas nemokamas. Tel. 8 607 12 690.

Nusikaltimai nelaimės

Apgaulė

Sausio 27 d. Prienų r. PK gautas moters (g. 1987 m.) pareiškimas, kad telefonu susitarė dėl vaikiškos lovytės pardavimo su nepažįstamu asmeniu, kuris apgaule išviliojo jos bankinius prisijungimo duomenis. Patikrinusi banko sąskaitą pastebėjo, kad iš sąskaitos dingo 800 eurų.

Vairavo neblaivūs vairuotojai

Sausio 27 d. apie 22 val. 30 min. Prienuose, Vilniaus g., patikrinimui sustabdytas automobilis „Ford Focus“, kurį vairavo neblaivus (1.67 prom.) vyras (g. 1961 m.).

Sausio 28 d. apie 19 val. 25 min. Prienų r., Veiverių sen., Mažųjų Zariškių k., patikrinus automobilį „Opel Zafira“, paaiškėjo, kad jį vairavo neblaivus (3.51 prom. alkoholio) ir neturintis teisės vairuoti trans-

porto priemonę vyras (g. 1989 m.). Įvykis tiriamas.

Sausio 29 d. apie 11 val. Prienų r., Balbieriškio sen., Balbieriškio mstl., patikrinimui sustabdytas automobilis „BMW X3“, paaiškėjo, kad jį vairavo neblaivus (3.36 prom. alkoholio) vyras (g. 1984 m.). Įvykis tiriamas.

Rastas mirusios moters kūnas

Sausio 29 d. apie 10 val. 30 min. Prienų r., Patamulšio k., namuose, rastas mirusios moters (g. 1951 m.) kūnas su kirstinėmis žaizdomis. Neblaivus (1.78 prom. alkoholio) įtariamasis (g. 1961 m.) sulaikytas ir uždarytas į areštinę. Pradėtas išteisinis tyrimas pagal LR BK 129 str. 1 d.

Užsitrenkė kambario durys

Sausio 27 d. gaisrininkų gelbėto-

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Brangiai perkame mišką, gali būti su bendraturčiais, neatidintais, su skolomis, sutvarkome paveldėjimus ir kitus dokumentus. Tel.: 8 644 55 355, 8 660 66 466.

Perku žemę, mišką ar sodybą Dzūkijoje. Tel. 8 615 31 374.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame. Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Įmonė perka galvijus geromis kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Įvairios prekės

Perkame įvairių markių automobilius, motociklus bei kitas transporto priemones nuo 100 iki 5000 Eur. Gali būti su defektais, po eismo įvykių. Pasiimame patys, atsiskaitymas ir dokumentų tvarkymas iš karto pardavimo vietoje. Tel. 8 670 04 685.

PERKA GALVIJUS
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVŲ SVORĮ. SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: (8-614)93124

Įmonė perka naudotus automobilius.

Gali būti be techninės apžiūros, nevažiuojantys, išregistruoti. Siūlykite visus variantus telefonu 8 607 67 679.

Perku auksines ar sidabrines monetas. Tel. 8 615 31 374.

Perkame miškus didžiausiomis kainomis Lietuvoje. Mokame avansus. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8 656 79029.

Brangiai perkame mišką su žeme arba išsikirsti. Tel. 8 675 24 422.

UM
UTENOS MĖSA
BRANGIAI PERKA GALVIJUS
8 620 33544
Moka iš karto!

PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
8 620 25 152,
8 800 08 801
ATSISKAITOME IŠ KARTO!
Pagal skerdeną ir gyvų svorį. Brangiai mėsinus

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumdymas, polių gręžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. 8 620 85350.

Betonavimo ir mūrinių darbai. Tvorų montavimas. Tel. 8 600 96 399.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinių, vanduo-oras katilinių įrengimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

Kaminių įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminių valymas. Tel. 8 645 87 304.

DURYS – PER 3 DIENAS!

GAMINU DURIS – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbam ir žiemą, ir karantino metu. Tel. 8 653 93 193.

SIENŲ ŠILTINIMAS
1m² kaina nuo 1,40 Eur
užpildant oro tarpus
Tel. 8 675 7 73 23

jų pagalbos prireikė Prienų mieste. Tą dien 21:35 val. gautas pranešimas, jog Prienuose, Kauno g., reikalinga pagalba atidaryti duris. Dviejų aukštų namo antrame aukšte, kambaryje, buvo užsitrenkęs duris 2 m. vaikas. Laužtuvu kambario durys buvo atidarytos.

Degė automobiliai

Sausio 29 d. 12:34 val. gautas pranešimas, jog Prienų r. sav., Pakuonio sen., Pašventupio k., Vingio g., dega lengvasis automobilis. Automobilis „Ford Tourneo Connect“ degė atvira liepsna, sudegė visiškai.

Sausio 30 d. 19:45 val. pranešta, jog Prienų r. sav., Šilavoto sen., Šilavoto k., Jiesios g., dega automobilis, yra dujų įranga, šalia – kitas automobilis. Degė automobilio BMW 320 variklio skyrius. Variklio skyrius išdegė.

Parengta pagal Alytaus apskrities VPK ir Kauno PGV pirmosios informacijos

„Ažuolo“ progimnazijos moksleiviai – Ispanijoje

(Atkelta iš 5 p.)

Projekto dalyviai turėjo progos išklausti gido papasakojimo apie alyvuogių auginimą ir stebėti, kaip spaudžiamas ekologiškas alyvuogių aliejus. Aplankytas išpūdingas Virgen de Cortes vienuolynas, kuriam jau 800 metų. Vianos kaimelyje aplankyta arena, kurioje vykdomos koridos.

Išpūdzius praturtino suteikta galimybė vakare vaikščioti ir žavėtis kalnuotojo Alkaraso architektūra ir paminklais, teleskopu stebėti dangaus kūnus, taip pat pamatyti vieną gražiausių Ispanijos krioklių, kuris vadinamas Mundo upės gimimas.

Daug dėmesio susitikimo metu buvo skiriama galimybei mokiniams bendrauti tarpusavyje ir praktiškai tobulinti anglų kalbos įgūdžius, kas taip pat buvo vienu iš pagrindinių projekto tikslų.

Paskutinę projekto veiklų savaitės dieną veiklos vyko gamtoje, mokyklos „La Atalaya“ fermoje. Ten projekto dalyviai išbandė savo gebėjimus laiptoti siena, šaudyti iš lanko, ekstremaliai laiptoti medžiuose. Or-

ganizuota užduotis išeiti iš pabėgimo kambario. Veiklų metu mokiniai gilinavo ne tik anglų kalbą, bet ir loginį mąstymą, tobulino darbą komandoje.

Priėmusi projekto dalyvius mokykla mokinių komandoms organizavo bendrus užsiėmimus, kurių metu vaikai sportavo, žaidė žaidimus, piešė plakatus ir dalinosi vieni su kitais savo išpūdziais.

Kupini išpūdziai iš projektinių veiklų sugrįžo ir mūsų mokiniai.

Progimnazijos mokinė Akvilė – „Nors mūsų partnerių Ispanijoje

mokykloje nebuvo vyresnių vaikų, bet ir jaunesni vaikai buvo mieli, tik gal buvo sunkoka susišnekėti, bet svarbu, kad visi bandėme. Aplankėme daug gražių vietų, net nežinojau, kad Ispanija gali būti tokia įdomi. Kaip sakiau, man labai patiko visi žmonės ten, jie labai malonūs ir šilti, tik buvo keista, kad jie neskubėdami tiek daug valgo. Kur tik valgydavome, patiekalus nešė vieną po kito, bent paragavome daug ispaniškų patiekalų!“

Septintokas Dovydas – „Kiek-

vieną dieną Alkarasas ar kiti kaimėliai vis kažkuo nustebindavo. Visi kraštovaizdžiai, kalnai, kriokliai ar architektūra tiesiog buvo WOW!!! Patyriau, kad Ispanijos gyventojai yra labai malonūs ir draugiški, visada pasisveikins, padėkos ar netgi kažkuo padės. Veiklos irgi buvo įdomios, jos

tikrai įtraukdavo visų šalių vaikus į dalyvavimą ir užduotis. Esu labai laimingas, kad turiu galimybę dalyvauti tokiuose projektuose ir patirti tiek daug.“

**Adelė Berezovskaja
Projekto koordinatė
Sonata Pikienė
Anglų kalbos mokytoja**

Pakirpti sparnai arba „Ką mes padarėme savo vaikams“ – apie tai, kaip pandemija paveikė vaikų/jaunimo psichinę bei fizinę sveikatą

(Atkelta iš 2 p.)

Bendraudamas su vaikais gydytojas sakė nesutikęs nė vieno, kuris būtų pasiūgęs nuotolinio mokymosi. Ir ne vienas jam patvirtino, kad pasigirstančios kalbos apie galimą karantiną ir nuotolinį mokymąsi jiems kelia stresą ir nerimą.

Skaudžios mažųjų pacientų istorijos

Savo knygoje profesorius pateikia mokslinių duomenų, pasaulinės praktikos pavyzdžių ir savo pacientų istorijų, kurios itin jautrios ir paveikios.

– Viena konkreti istorija, ko gero, privers suklusti ir susimąstyti labiau, nei paminėtas faktas, kad vaikų psichinė sveikata per pandemiją pablogėjo maždaug 40 proc. ar Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos paskelbti duomenys, kad 2020 metais smurtą Lietuvoje galimai patyrė 4120 vaikų, – klausiamas, kodėl knygoje pasakojama ir pandeminiu laikotarpiu iš pacientų (vardai ir tapatybę galintys atskleisti medicininiai duomenys pakeisti) išgirstas istorijas, atsako prof. R.Kėvalas.

Ar galima likti abejingam išgirdus Beno, kuris kentė tėvo fizinį ir psichologinį smurtą, Rūtos, kuri bandė nusizudyti, prisipažinimus gydytojui.

„Nematau ateities, labai jos bijau. Nežinau, iš ko pragyvensiu. Juk esu niekam tikęs, nevykėlis. Aš juk esu kvailas, mano galva nedirba,“ – Benas pasakojo šiuos žodžius iš tėvo girdintis nuolat. Apimtas neviltes vaikas svarsto apie mirtį: „Aš eisiu į vieną pusę tol, kol paeisiu ar prarasiu sąmonę, o gal ir mirsiu...“

Paauglė Rūta prisitarė, kad jos gyvenimas prarado prasmę karantino metu: „Užsidarymas mane privertė jaustis nuo visų atstumta, niekam nereikalinga. Apėmė begalinė neviltes, nuolatinis nerimas ir nevaldomas stresas“. Nebegalėdama pakelti gyvenimo, ji nusprendė jį baigti savo noru ir tik laimingai atsitiktinumo dėka pateko pas medikus.

Prof. R.Kėvalas šią nerimo keliančią

tendenciją pagrindžia JAV ligų kontrolės ir prevencijos centro duomenimis, pasak kurių, per pandemiją bandymų nusizudyti ypač padaugėjo tarp 12–17 metų paauglių. 2021 metų vasario 21–kovo 20 dienomis nusizudyti bandė 50,6 proc. daugiau 12–17 metų mergaičių nei tuo pačiu laiku prieš dvejus metus.

Po pirmojo karantino kolegos medikai pastebėjo, kad ligoninių skyrius daug dažniau patenka save žalojusių, destruktivių ir agresyvių besielgusių paauglių. Tokios pasekmės sukėlė tai, kad karantino metu socialiai jautrios šeimos prarado galimybę pasikonsultuoti su specialistais, sutriko įvairių prevencinių paslaugų vaikams ir jaunimui teikimas, dalis jų laiku negavo reikiamos pagalbos, – teigia gydytojas, primindamas, kad Lietuva tarp 38 išsivysčiusių šalių pirmąją pagal paauglių savižudybių atvejų skaičių, tačiau, kaip teigia PSO, joje iki šiol nėra patvirtintas vaikų ir paauglių sveikatos gerinimo strategijos.

Padaugėjo vaikų nutukimo, priklausomybių atvejų

Prof. R.Kėvalas atkreipia dėmesį ir į karantino metu dažniau pasitaikiusius vaikų mitybos sutrikimus, kuriems gydyti prireikia net psichiatro pagalbos.

Kol jauni, vaikai nelabai suvokia, kaip anoreksija, nejudrumas ar nutukimas jų sveikatai atsilięps ateityje. Todėl šeimoje labai svarbus asmeninis tėvų pavyzdys, teisingų įpročių, poilsio ir darbo režimo šeimoje formavimas. Užuoat džiaugusis, kad vaikai namuose netrukdo, tyliai sėdi užsidarę prie kompiuterio, reikėtų juos kuo dažniau ištempti į gamtą, – pataria medikas, užsimindamas dar apie vieną karantino ir nuotolinio mokymo ryškų – priklausomybę nuo išmaniųjų įrenginių.

Anot jo, Vilniaus universiteto psichologė prof. Roma Jusienė su bendradarbiais, tirdama vaikų įpročius, pastebėjo, kad dar iki pandemijos jie turėjo prailgintą kontaktą su išmaniaisiais įrenginiais. Nuotolinis mokymasis šį laiką pailgino iki 4–6 val. per dieną, neskaičiuojant pamokų ruošimo ir darbo su korepetitoriais. Vaikai įpratę bendrauti per ekranus, nuo jų nesitraukia ir valgydami, ir poilsio

pertraukėlių metu žaisdami kompiuterinius žaidimus. Susiaurėjo jų interesų laukas, jame fiziniam aktyvumui nelieka vietos.

Karantinas paveikė ir suaugusiuosius

Prof. R. Kėvalas knygoje aptaria ir sunkumus, su kuriais pandemijos, socialinės izoliacijos ir nuotolinio mokymo metu teko susidurti tėvams bei mokytojams.

Gyvenimas kardinaliai pasikeitė, tėvams teko savo namus pritaikyti nuotoliniam mokymuisi, spręsti vaikų sveikatos, ugdymo, mitybos, fizinio aktyvumo ir psichologinės pagalbos problemas. Auginantys pradinukus tėvai buvo priversti arba dirbti per nuotolį, arba prašyti nedarbingumo pažymėjimų. Kai kurie neteko darbo, įklimpo į girtuoklystes ir smurtinius santykius.

Mokyklas ir pedagogus užgriuvo techninio aprūpinimo kompiuterine įranga, nuotolinio ugdymo organizavimo, mokytojų darbo krūvių nustatymo ir kiti rūpesčiai.

Nevalia problemas spręsti vaikų sąskaita

Prof. R. Kėvalo teigimu, pratingo karantino laikas yra 8 savaitės, po kurių prasideda pokyčiai, psichologų prilyginami vaikų išgyvenimams, patiriamams karo zonoje. O Lietuvoje socialinė izoliacija ir vaikų gyvenimo perkėlimas į virtualią erdvę truko 40 savaitių.

– Jeigu manome, kad karantinas nepaveikė mūsų vaikų, nepasireiškė įvairiais pakitimais, tai esame arba naišus, arba akli to nematydami, – pabrėžia gydytojas. Anot jo, pandemija ir karantinas paveikė visus – ir vaikus, ir suaugusiuosius. Netgi prisidėjo prie visuomenės susiskaldymo tokiomis svarbiais klausimais, kaip vakcinavimas ar testavimas.

Profesorius išpėja, kad dalies gyventojų nusistatymas prieš skiepus ateityje turės labai rimtų pasekmių. Anot jo, kai kuriuose Kauno regiono rajonuose vaikų vakcinacija nuo tų metų sumažėjo iki 80–85 proc. Dėl sumažėjusių vakcinavimo apimčių reikia tik sukėlėjo ir imlaus organizmo, kad vėl sugrįžtų tokios pavojingos ligos, kaip stabligė, difterija, kokliušas.

Dvejus metus gyvename su virusu, jo suvaldymui skirtais apribojimais. Prof. R.Kėvalas sako dar neradęs išsamių mokslinių tyrimų, kurie atsakytų į klausimą, kaip greitai sutrikdytas gyvenimas sugrįžta į savo vėžes. Galbūt vaikai ir paaugliai jau išmoko prisitaikyti ir įveikti jiems kylantius iššūkius, o ir suaugusieji ėmė giliau suvokti problemos mastą?

Prof. Rimantas Kėvalas paruošė receptų nepateikia. Savo knyga jis siekia parodyti, kad ten, kur susiduria suaugusiųjų ir vaikų interesai, nukenčia vaikai. Knyga „Ką mes padarėme savo vaikams“ autorius skiria pirmiausia tėvams, ugdymo įstaigų pedagogams, švietimo politikos formuotojams ir politikams, kad būtų galima pasimokyti iš padarytų klaidų ir atkreipti dėmesį į vaikų poreikius, sprendimų pasekmes jų sveikatai.

Prof. Rimanto Kėvalo knyga „Ką mes padarėme savo vaikams“ bus pristatyta vasario 26 dieną Vilniaus knygų mugėje.

Dalė Lazauskienė

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINES ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketav@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

remia rubrikas „Kultūra: mūmyste ir šalia mūsų“ (Fondo parama – 10 000 Eur.) ir „Tai, kas išaugina...“ (Fondo parama – 12 000 Eur.)

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais. Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai. Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais – 1400 egz., šeštadieniais – 1750 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (8 315) 73786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ